

Proletari din toate țările, uniți-vă!

CITIȚI IN PAG. 6-7:

Biblioteca Regională
Hunedoara

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

OLUIME DISPĂRUTĂ

INCURSIUNE IN PALEOPATOLOGIE
de dr. D. Streja

INTEROGATORIUL SINGELUI
de dr. Cantemir Rîșcuția

ALAN SILLITOE

Siberia — ținut al optimismului

(pag. 3)

Din
jurnalul
unui
anchetator

Este o crimă accidentul?

de B. Julev

(pag. 4)

ANUL XX

36 (1016)

4 septembrie 1964

12 pagini, 1 leu

Ultimele zile de plajă?

IN JURUL LUMII

In țara piramidei Soarelui

de B. Rudenko

(pag. 10)

memento

„scala“
la
moscova

Așa cum am mai anunțat în această pagină, miine începe la Moscova turneul „Scalei“ din Milano, care va însemna, fără îndoială, un eveniment memorabil în viața artistică a capitalei sovietice.

Pentru a da o imagine despre amploarea pregătirilor făcute de teatrul de operă din Milano putem să amintim că instalațiile tehnice, costumele și instrumentele muzicale transportate la Moscova au avut nevoie de patruzeci de vagoane de cale ferată. Spre a facilita călătoria oaspeților italieni, guvernul sovietic le-a pus la dispoziție cinci avioane. Cel dintâi a aterizat la Moscova încă la 23 august, aducând un prim grup de 70 de persoane, printre care Luigi Oldani, secretarul general al „Scalei“, Nicolas Benois, decoratorul șef și toți cei care au vreo contingentă cu regia și montarea. Restul trupei, adică soliștii, corul, orchestra și tehnicienii — și în plus patruzeci și cinci de „prieteni“ ai „Scalei“ — au sosit la 1 septembrie.

Miine seară artiștii italieni vor prezenta în sala „Bolșoi“-ului opera „Turandot“ de Puccini într-o distribuție prestigioasă, având ca protagoniști pe Birgit Nelson, celebra soprana suedeză și tenorul Franco Corelli. Duminică seara moscoviții vor face cunoștință cu soprana Renata Scotti și baritonul Carlo Bergonzi în „Lucia di Lammermoor“ de Donizetti.

Dar cel mai mammoth dar de care cîntăreții „Scalei“ îl vor face melomanilor sovietici va fi prima reprezentație mondială cu „Trubadurul“ de Verdi pus în scenă de Luchino Visconti, cunoscutul regizor cinematografic. Principali interpreți vor fi Gabriella Tucci, tenorul Bruno Prevedi și mezzosoprana Giulietta Simionato. După care moscoviții vor mai asculta „Bărbierul din Sevilla“ cu un don Basilio excepțional: cîntărețul bulgar Nikolai Chiaurov, „Boema“ de Puccini, cu Mirella Treni și Gianni Raimondi și o seară extraordinară cu „Requiem“-ul de Verdi, în care și vor da toată măsura artei lor corul „Scalei“ și soliștii ei Leontina Price, Fiorenza Cersotto, Carlo Bergonzi și Nikolai Chiaurov.

m. v.

cu
bicicleta
în
jurul
lumii

O bicicletă obișnuită, un turist ca toți alții, cu caschetă, maiou și șort. Dar pe un panou fixat de ghidon scrie: Europa, India, Australia, Chile, Peru, Brazilia, Statele Unite...

E itinerariul pe care l-a parcurs canadianul Conrad Dubé, din Quebec, în vîrstă de 53 de ani. Acum el se află la Moscova. Uniunea Sovietică este cea de-a 49-a țară pe care o străbate pe vehiculul lui împins de pedale. Mai precis, pe vehiculele sale, întrucît, în cei unsprezece ani de călătorie, a schimbat șase biciclete și nu mai puțin de 28 de cauciucuri.

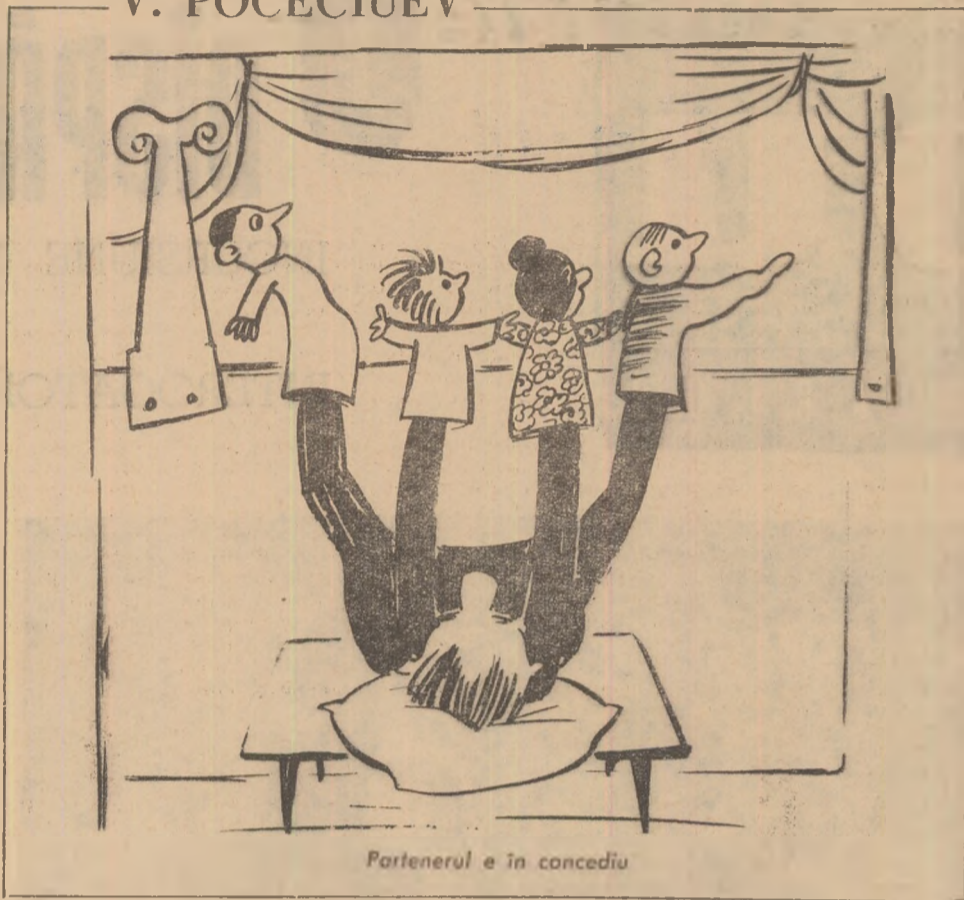
Numai picioarele au rămas, bine înțeles, aceleași. Culmea e că ele aparțin unui om care a suferit de poliomielită și a zăcut înobilizată în pat timp de opt ani. Dar voința lui Dubé, setea lui de o viață activă nu au putut fi înfrînte. El a reînvățat să meargă și iată-l acum cu 360 000 de kilometri la activul său.

La Moscova, după ce a vizitat principalele obiective turistice ale capitalei, Dubé a fost primit la sovietul orașenesc, unde, în cartea sa de impresii, au fost scrise următoarele rînduri: „Admirăm energia dv. care vă îngăduie să biruiți dificultăți uriașe pentru a vă atinge țelul. Vă urăm sănătate, fericire și succes“.

Proiectele de viitor imediat ale lui Dubé? Să traverseze R.S.F.S. Rusă și Ucraina, să treacă apoi prin țara noastră, Bulgaria și Grecia iar de acolo să ajungă cu un vas în Africa. După ce va „patrimina“ și acest continent, se va înapoia în patrie.

m. n.

V. POCECIUEV

Partenerul e în concediu

hoțul
de
copii

Timp de două ore miliția orașului Tallin a fost în alarmă: fetița lui Arno Arak, ospătar la restaurantul „Gloria“, dispăruse fără urme. Era puțin probabil ca Leea să fi făcut o escapadă, ea fiind încă în vîrstă prunciei și călătorind exclusiv cu căruciorul.

Proces-verbal, semnalmente, anchetă... Părinții erau deznădăjduiți iar vecinii simțeau că ar fi în stare să-l sfîșie pe nemernicul răpitor. Dar iată că în pragul casei unde locuiește familia Arak și-a făcut apariția un milițian:

— V-am adus copilul. Probabil că-i e foame.

Și o lucrurile s-au lămurit. „Hoțul“ era tot o fetiță, dar ceva mai mare. Helci Reisman, în vîrstă de nouă ani, descoperise căruciorul Leei în fața unui magazin. Și cum Helci își dorea de mult o surioară, și cum mămica și tătucul ei nu se grăbeau să-i o cumpere, ea a luat căruciorul și l-a adus acasă. E lesne de imaginat dezamăgirea ei cînd Leea a fost luată înapoi.

Alte detalii nu se cunosc. Ca, de pildă, dacă părinții lui Helci s-au hotărît să-i satisfacă dorința ei arzătoare.

a. u.

lapte
proaspăt...
de
trei
luni

Să urmărim împreună drumul unui soi de lapte, cu un moment în preajma „poartei“ „durabil“, din momentul intrării pe „poarta“ fabricii pînă la ambalare și expediere. Pînă la un anumit punct procesul de conservare a produsului este cel obișnuit — purificarea în instalații speciale, apoi sterilizarea (în care timp este încălzit la 135—140 grade pentru a se distruge în întregime microflora). Ceea ce urmează acum este etapa cea mai impor-

tantă, așa numita omogenizare. Aici intervine și neobișnuitul. Laptele conține nenumărate globule de grăsimi care, ridicîndu-se la suprafață, formează un strat dens. Omogenizîndu-l, însă, adică zdrobîndu-i globulele de grăsimi, laptele devine un produs durabil: poate fi menținut proaspăt timp de luni de zile. Însfîșit, urmează în lanțul procesului de prelucrare, imbutelierea, a doua sterilizare și ambalarea în lăzi.

Și acum, câteva cuvinte despre proprietățile laptelui durabil. Deși e un produs conservat, el nu-și pierde nici fermentii, nici vitaminele, ba își menține chiar gustul plăcut de lapte proaspăt. În plus este sterilizat, lucru deosebit de important pentru alimentarea sugarilor.

Laptele „durabil“ este rodul unei activități îndelungate. Microbiologul sovietic S. N. Korolet a lucrat cîțiva ani la realizarea acestei idei. Astăzi, ea a devenit realitate. La Mojaisk funcționează prima fabrică de lapte „durabil“. Zilnic de pe porțile întreprinderii ies 60—70 000 de sticle conținînd noul produs. Dacă le-am așeza în linie dreaptă ele ar forma un șir lung de șapte kilometri.

d. v.

un
prinț
printre
colhoznici

„Alteței Sale, prințul Tiao Sisavong, colhozul „Lenin“, regiunea Iangjiu“.

Serisorii purtînd această adresă — să recunoaștem, oarecum neobișnuită — soseau deoseori în ultima vreme în colhozul amintit mai sus. Ele nu pricînuiau, însă, nici o mirare nici lucrătorilor de la oficiul poștal în raza căruia se află colhozul, nici membrilor acestuia. Căci cu toții îl cunoșteau prea bine pe destinatar. Într-adevăr, prințul Tiao Sisavong a petrecut trei luni în Uzbekistan spre a studia realizările dobîndite în agricultura acestei regiuni.

Prințul a muncit pe cîmp și a ținut să-i cunoască îndeaproape pe cei mai buni cultivatori de bumbac, porumb și alte culturi. A vizitat multe colhozuri, interesîndu-se amănunțit de modul lor de organizare și de funcționare, a frecventat îndelung institute științifice și s-a întretînut pe îndelete cu oamenii de știință.

Părăsind Uzbekistanul, prințul și-a exprimat vîile lui mulțumiri pentru posibilitatea care i-a fost oferită „de a învăța de la adevărați specialiști, cultivatori uzbeci. Las în urma mea — a scris prințul — mulți prieteni în această țară și îmi voi aminti întotdeauna cu plăcere de ei“.

s. p.

viitorul
chirurgie

Ați auzit de Bratik? E un cîine, dar oare cum deosebit de semenii lui, căci de la vreme încoace trăiește cu o labă prelevată de la un alt cîine.

Interesanta experiență a fost realizată în laboratorul de grefe al Institutului central de traumatologie și ortopedie din Moscova și n-a fost deloc ușoară dacă ținem seama de intoleranțele biologice care sînt principalul obstacol în operațiile de acest gen.

Cum de au reușit, totuși, cercetătorii sovietici această experiență, pasionantă atît prin nouitatea ei cît și prin viitoarele implicații în medicina umană? Cu cîteva luni în urmă cînd animalul nu avea decît șase zile, i s-a făcut o transfuzie cu singele cînelui adult Tiganka, cu care nu era înrudit, și căruia mai apoi i s-a amputat o labă. Grefa a fost realizată la nouă luni iar Bratik, perfect sănătos și în plinătatea forțelor lui, are astăzi o labă pe jumătate neagră, cu părul neted, spre deosebire de restul trupului care e alb, cu firul cîrionat.

Grefe ale membrilor cîinilor, prelevate de pe același subiect (autoplastice) au mai fost întreprinse cu bune rezultate în diferite institute sovietice. Grefa făcută pe Bratik este însă o grefă homoplastică. Îndrăznețul experimentator, candidatul în științe medicale Lapcinski și colaboratorii lui afirmă că rezultatul obținut dovedește că intoleranțele biologice ale țesuturilor pot fi învinse prin unele mijloace și procedee aparte. E o afirmație îmbucurătoare, care apropie de zilele noastre visul medicilor de a înlocui membrele pierdute ale unor oameni cu altele ale unor indivizi diferiți de ei.

a. b.

de ce
migrăză
balenele

Știți că balenele dețin recordul călătoriilor pe oceane? Sau știți că un grup de cetacee poate străbate circa 1 000 de mîle marine în 24 de ore? De ce se deplasează, însă, fără încetare uriașele animale?

Un tinăr oceanograf de la Institutul sovietic de cercetări asupra pescuitului și oceanografiei Oceanului Pacific a izbutit recent să dea un răspuns satisfăcător la ultima întrebare, după o sedere de doi ani în apele antarctice cu flota de baleniere „Sovetskaja Rossia“.

Studiind condițiile de trai ale balenelor tinărul savant a stabilit că una din cauzele care le determină să se deplaseze la mare depărtări este modificarea conținutului în sare al apelor oceanice. Un anumit conținut în sare este mai favorabil pentru dezvoltarea planctonului, hrana preferată a balenelor. Străbătînd oceanele în căutarea planctonului, balenele aleg regiunile unde sarca este cea mai abundentă.

Observațiile lui Eduard Cernev, cum se numește tinărul savant, vor permite să se organizeze pe baze noi detectarea migrațiilor de balene.

o. p.

Abonați-vă
la

„VEAC NOU“

Prețul abonamentelor:

pe 12 luni 40 lei,
pe 6 luni 20 lei,
pe 3 luni 10 lei.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

ALAN SILLITOE

Alan Sillitoe este un fruntaș al noii generații de scriitori englezi care s-au afirmat în ultimii zece ani. Volumele lui: „Simbătă seara, duminică dimineața”, „Cheia de la ușă”, „Șobolanii și alte poezii” au fost traduse în multe țări. Scriitorul englez a făcut o lungă călătorie în U.R.S.S., care i-a inspirat volumul „Drumul spre Volgograd”. Publicăm mai jos câteva fragmente din noua carte a lui Sillitoe, închinată Bratskului.

Siberia — ținut al optimismului

carca va face să renască Rusia, că pe solul fertil al orînduirii sovietice ea va asigura triumful definitiv al bazelor comunismului în U.R.S.S., al bazelor unei vieți civilizate fără exploatare, fără capitaliști, fără moșieri, fără negustori.

Putere, lumină și energie, și peste barajul de la Bratsk — o lozincă cu litere enorme, care se întinde pe o milă întregă: „Comunismul înseamnă puterea sovietică plus electricitatea întregii țări”. Lozincă aceasta este prezentă pretutindeni, în fiecare hidrocentrală, în fiecare uzină și în fiecare sală de ședințe — dar aici, în nesfîrșitele întinderi siberiene, ea are o semnificație deosebită.

Această hidrocentrală, la construcția căreia au luat parte patruzeci de mii de oameni este un monument al secolului douăzeci închinat marilor materialişti-ateişti ai revoluției ruse. Ideilor de egalitate și progres ale secolului nouăsprezece, din care s-a născut. Noaptea, la ora luminilor, de sus din văzduh hidrocentrala se vede de la o sută de mile și cînd avionul se apropie primul lucru pe care-l deslușesc ochii este lozincă leninistă prinsă parcă în cîrligele uriașelor macarale, cu adevărat omniprezente.

țară pe scări, se dau în leagăn, se joacă lingă un uriaș sputnik de lemn avîntat spre cer.

Trecînd pragul camerei abia îndrăznesc să respir prin mască de teamă să nu-i trezesc pe micuți sau să nu le aduc din Europa cine știe ce microbi. Paturile stau unul lingă altul, copiii dorm în cămășuțe nostime.

„Un ochi s-a deschis și mă privește. Oricît ne-am străduit să nu facem zgomot, ne-au simțit, ne-au auzit. Îmi vine să plec. E prostesc să te amesteci într-o viață străină cu intenția evidentă de a vedea cum trăiesc oamenii. Trăiesc bine, totul este O. K. În această țară, copiii sînt divinizați.

Pe peretele din fund al camerei atîrnă un portret al lui Lenin. Conducătorul politic cu bărbuță și șapcă muncitorească supraveghează părintește liniștea acestei mici împărății a copiilor. Ochii îi rid, dar buzele sînt strînse de parcă, privindu-i pe copii, și-ar aminti de fratele ucis care a dormit cîndva tot atît de pașnic într-un pătuț de copil.

orki scria: „În Rusia, țară în care necesitatea suferinței este propovăduită ca un mijloc universal de „salvare a sufletului”, n-am întîlnit, nu știu alt om care să

Am ținut neapărat să vizitez o școală serală și din cauza mea ora de discipline tehnice la clasa în care am intrat s-a întrerupt. În loc să-și vadă de lecție, elevii s-au apucat să-mi pună întrebări, apoi au răspuns la ale mele. Peste zece minute, în clasa care nu era chiar plină nu aveai unde arunca un ac: o îngrămădeală de nedescris de fete și băieți de șaptesprezece ani și mai mult — cîțiva elevi bătrîni de-a binelea.

M-am interesat ce i-a determinat să vină la Bratsk. Unii mi-au spus că au auzit de această gigantică construcție și ideea i-a cucerit. Alții au recunoscut că i-a tentat salarizarea foarte bună dar că venind aici le-a plăcut și nu s-au mai întors în orașele de origine. Cîțiva au venit cu părinții. Doi mi-au mărturisit că le place să colinde țara și că nu-i deloc exclus ca, după ce hidrocentrala de la Bratsk va fi complet gata, să plece să o construiască pe cea de la Krasnoiarsk sau de la Ust-Ilim.

Elevii au profesii foarte diverse: electricieni, șoferi, dactilografe, mecanici, laboranți etc. Lucrează șapte ore pe zi. Seara învață.

Oamenii aceștia trăiesc într-o societate care îi stimulează să învețe, fiindcă așa e politica oficială a țării. Și în ei această energie se va păstra mereu.

Am cunoscut atîția oameni, am discutat cu atîția, încît mi se pare că sînt la Bratsk de multe săptămîni și că n-am petrecut doar un singur an în Uniunea Sovietică. Londra, Anglia, familia mea, trecutul meu — totul a rămas undeva departe. Vii, prezente sînt copleșitoarele impresii, copacii, vîntul, mașinile, drumurile și construcțiile. La Bratsk se vorbește așa: „Aici vom construi o casă” sau „Dăm în funcțiune o nouă uzină” ori „Am construit o hidrocentrală”. În Anglia auzi numai așa: „Se spune că la anul au de gînd să construiască ceva”. Dacă aș întreba un muncitor de la Nottingham: „Ce uzină construiești aici, prietene?”, mi-ar răspunde: „Au de gînd să facă o centrală electrică”. În Uniunea Sovietică nu mi s-a spus niciodată „construiesc”, „au de gînd să construiască”, ci „construim”, „avem de gînd să construim” — indiferent dacă interlocutorul meu era scriitor, președinte al sovietului orașenesc, boxer al clubului sportiv din Bratsk, șofer de taxi, student, muncitor. Mă descurc măcar alit rusește, ca să prind diferența dintre „noi” și „ei”

Pentru un poet zăgăzuirea unei ariete acvatice atît de puternice ca Angara este un act la fel de măreț ca lansarea unei rachete în jurul Lunii. Angara și Luna sînt amîndouă depărtate și inospitaliere. Pentru a învinge uriașa forță a fluviului și grandioasa depărtare pînă la Lună e nevoie de viziunea inspirată a materialiştilor.

Amurgește. Fereastra odăii mele de la hotel dă spre marea Bratsk. Gîndul că mă aflu în chiar inima Siberiei îmi dă o stranie senzație. Bratskul este un ținut îndepărtat. Noaptea nu se grăbește să vină. Feceria de culori care o anunță e indescrisibilă — de la albastru deschis pînă la negrul de ebonit. La această oră toți cîncează — care acasă, care la cîmin, care la restaurant. Dar apa clocotește în construcțiile hidrocentralei, se zbate turbată în rotirea turbinelor producînd milioane de kilowați-ore și apoi scapă jos, în întunericul impenetrabil al fluviului cuprins de noapte. În ținutul cîndva sălbatic a venit lumina. Oamenii au declarat război naturii, cucerind o parte din vasterle ei moșii. Sus, în vârful hidrocentralei, flutură un steguleț roșu. Siberia naște optimism.

Din noul peisaj al Siberiei: cetatea științei — Akademgorodok — de lingă Novosibirsk

simtă cu atîta profunzime și intensitate ură, dezgust și dispreț pentru nefericirile, durerile și suferințele oamenilor, ca Lenin. Deosebit de măreț la Lenin mi se pare tocmai acest sentiment de ură neîmpăcată, nestinsă pentru suferință, increderea lui luminoasă că nefericirea nu este o bază de neclintit a existenței, ci un rău pe care oamenii trebuie și pot să-l înlăture.”

În casa de peste drum este un cîmin de copii. Copiii au luat masa și acum dorm. Înainte de a intra în dormitorul lor sînt obligat să îmbrace un halat alb și o mască de tifon. În camera de joacă fiecare are un dulăpior separat, însemnat cu un desen — flori sau animale: micuții nu știu să citească. Aici modelează, construiesc din cuburi, decupează — ocupații obișnuite. În curte se ca-

Într-un biplan „AN-2” cu un singur motor zbor la o înălțime de o milă deasupra taigalei siberiene. În cabina îngustă sîntem zece pasageri, înșirați cîte cinci de-a lungul pereților. La ușă stă stewardesa, tînără și frumușică, iar în față doi piloți ne poartă, peste albastrele întinderi cerești, spre Bratsk, pe căile invizibile trăsate de busolă. Ca să văd taigaua mă trag lingă ferestruica minusculă, sucindu-mi gîtul din toate puterile. Și totuși s’au comod. Jos, pămîntul pare mai vast decît cerul.

Ținem direcția nord-nord-vest. Pînă la baraj sînt 360 de mile. Avionul zboară cu o viteză de 120 de mile; e solid, de nădejde, intim. Parcă ar fi o excursie familială: stăpîna (stewardesa) ne împarte la toți bomboane și în timp ce mîncăm tăcem, așa cum se cuvine într-o familie disciplinată. E o călătorie plăcută, care decurge fără grabă și fără peripeții.

Jos, rare semne de viață. Dar iată că se distinge un drum croit, se pare, pe pămînt virtos: panglica negricioasă ondulează printre copaci. Este o șosea mărginită de ambele părți de copaci rari. Spre nord ceața din văi devine mai densă. Sub noi se îngrămădește un oraș mare.

Zburăm deasupra fluviului, deasupra extremității lui nordice, jos de tot: avionul începe să coboare pe malul Angarei care acum se vede limpede. Angara se îngustează, barajul o blochează reținînd în spatele său un lac sau o mare, peste care tocmai am trecut. Pe creasta barajului se mișcă ritmic un lanț de macarale.

Luna este splendidă: luminoasă, transparentă. Cășele înșirate de-a lungul străzilor sînt vopsite în culori diferite. Respectînd o veche tradiție, ele stau destul de departe una de alta. Strada emană un miros proaspăt și înviorător de parcă ar fi construită chiar din pînii care au trebuit tăiați pentru a face loc caselor. Clădirile mai mari adăpostesc școli, magazine, cluburi, restaurante.

Prima vizită o facem, bineînțeles, la baraj. Văzut de aproape își arată cu adevărat gigantica-i construcție. Este duminică și în jurul barajului se plimbă perechi-perochi. Oamenii sînt furați cu totul de priveliștea mărețată și nu ne observă. Barajul atrage privirile lor, îi farmecă, pe ei care au pus în făptura-i titanică ani de muncă grea și monotonă. Acum stau la soare și observă ba un detaliu, ba altul al construcției.

Barajele oferă întotdeauna o priveliște impresionantă dacă zidul de beton unește maluri stîncose, abrupte. La Bratsk malurile sînt stîncose, abrupte, dar barajul le strivește, ele par aproape neînsemnate, turtite sub greutatea lui. Lungimea totală a barajului e de trei mile. Mă uit la peretele de beton, deasupra căruia se agită o bună duzină de macarale gigantice, și mă cuprind fiorii — mai ales pentru că stau pe malul fluviului și privesc barajul de jos în sus.

Ne mișcăm ca niște furnici printre siluetele elansate ale macaralelor și știu că înăuntrul gigantului generatoare puternice prelucrează incalculabile milioane de kilowați-ore, iar în spatele lui e marea pe care o sprijină. N-am fost încă niciodată atît de zguduit de grandioarea proporțiilor, ca la Bratsk. O dată, la Southampton mi s-a arătat transatlanticul „Queen Mary”. Îl văzusem înainte în fotografii și realitatea m-a dezamăgit cînd l-am comparat cu alte nave ancorate în jur. Gibraltarul răsărea din marea sură ca o banală piatră înghețată în dimineața de ianuarie cînd am trecut prin istmul care îl unea cu Spania înzăpezită. Părea că norii grei care atîrnau deasupra stîncii îl apăsau și îl turteau. Și catedralele m-au lăsat indiferent: Canterbury, Palma, Granada, Notre-Dame — vetuste, inutile și neputincioase.

Stau pe creasta barajului, mă uit în jos la Angara, la insulele verzi și albe, la cele două deversoare dispuse amplu ca niște brațe puternice și vizez. Mai exact, încerc să-mi imaginez fluviul așa cum arăta pînă la construirea barajului. Primii constructori, care au venit în 1955, întîlneau frecvent în drumul lor vulpi, urși și elani. Pe atunci aici era un sat cu două mii și jumătate de suflete. Vechiul Bratsk cu căsuțele lui de birne a fost întemeiat la 1631 în pragul fluviului, la douăzeci și cinci de mile de actualul baraj. Acum e de mult sub apă. Două turnuri de observație din secolul al șaptesprezecelea au fost demontate bucată cu bucată și asamblate din nou pe o colină înaltă. Azi sînt un monument al trecutului în noul Bratsk.

Inginerii hidrocentralei nu depășesc în medie treizeci și doi de ani. Inginerul șef are treizeci și șase. Inginerul care ne însoțește face la rezezeală scheme și schițe în carnetul meu de note, explicîndu-mi stadiile succesive ale construcției. Hidrocentrala de la Bratsk este cea mai mare din lume. Dar pe Enisei, lingă Krasnoiarsk, se și construiește alta, și mai mare. Lenin scria că electrifi-

Este o crimă

II

Din jurnalul
unui
anchetator

(Urmare din nr. trecut)

Ii cer lui Timonin să tragă pină la refuz frâna de mină. Macaraua stă nemișcată. Cineva încearcă să o împingă dar se dă bătut:

— E ca și cum ai încerca să miști din loc o locomotivă. Se leagă macaraua de „G.A.Z.”-ul de serviciu cu care venisem. Dar și acesta se dovedește neputincios. Rezultatele sînt trecute în procesul-verbal.

Scriu mai departe: „Poziția nr. 2”. Desfacem lanțul care lega macaraua de mașină.

— Slăbește frîna și treci motorul pe viteza a doua, îi spun lui Timonin.

Șoferul se execută și coboară din cabină. Privește cu teamă la mașină. Dar macaraua stă nemișcată. Se scurge un minut, două.

— V-am spus, doar. Chiar dacă n-am tras pină la refuz frîna, e suficient că am trecut motorul pe viteza a doua, spune Timonin râsuflînd ușurat. Se vede, pentru conștiința lui nu-i e de loc indiferent rezultatul experimentului. Căci nu e prea convins că fixase bine frîna.

Mă uit la ceas și calculez: „Acuma Timonin a ieșit din cabină, și-a fumat țigara și a pornit în sus; a cotit după soclu, a ocolit catedrala, acum...”

— Priviți, priviți! strigă unul din martori. S-a apropiat de o roată din spate și arată cu mîna spre ea. În ochi i se citește nedumerirea, de parcă s-ar săvîrși o minune.

Ne apropiem toți și privim. E o mișcare abia perceptibilă. Roata a acoperit pe jumătate un muc de țigară aruncat în acel loc. Înaintarea continuă la fel de lent și iată că mucul de țigară a dispărut complet sub roată. Încă o clipă și roata începe să se miște vizibil. Privind în ansamblu macaraua, ai impresia că nu s-a clintit din loc. Dar cu mișcări imperceptibile, ea înaintează centimetru cu centimetru și după un minut pornește de-a binelea. Acum, mișcările mașinii devin vizibile.

Se scurg alte câteva secunde și colosul de douăsprezece tone amenință să pornească vertiginos de-a curmezișul caldarimului. Vai de cel care îi va sta în cale.

— Pune frîna!, îi strig lui Timonin care se uită fascinat la roți.

Sare direct pe pedală, în timp ce din țeava de eșapament începe să iasă un fum albăstrui.

„Firește, motorul Diesel nu are nevoie de aprindere, gîndesc. E suficientă turajia”.

Timonin trage tăcut din țigară învăluindu-se într-un norișor de fum. Totul e limpede. Nu se mai îndoiește nimeni că el e cel care a săvîrșit crima.

— Voi fi închis? — mă întrebă.
— Cred că da, îi răspund aplecîndu-mi capul asupra procesului-verbal. Nu-i ușor să privești în ochi un om cinstit, cu fața deschisă, știind că ai în față un criminal. Pe deasupra e și tânăr...

Dar inginera care și-a găsit moartea în acest accident stupid era de o vîrstă cu el.

Camioneta albastră

La drept vorbind, cu cît delictul este mai grav cu atît vinovatul, pină la săvîrșirea delictului și după aceasta, se arată mai indignat; cu atît mai ușoară este însă și misiunea anchetatorului. Spun mai ușoară dat fiind că el nu se mai află între două focuri. Cei care, ca și Timonin, nu s-au gîndit la consecințele grave pe care le pot avea greșelile lor sînt totuși răspunzători pentru că nu au luat măsurile pe care erau obligați să le ia. Nu au prevăzut urmările pe care ar fi putut să le aibă actul lor și pe care ar fi trebuit să le prevadă.

Cu totul altă situație este cînd vinovatul știe bine dinainte că încalcă legea, cum ar fi șoferul care se urcă peat la volan sau cel care depășește viteza legală. Se înțelege, nici ei nu doresc să săvîrșescă un delict dar, cum s-ar spune, trec conștient pragul închisorii în speranța că vor izbui totuși să iasă înainte ca ușa să se închidă după ei...

Închipuiți-vă un conducător auto care refuză să se folosească de podul peste o apă și preferă să treacă peste gheața insuficient de consolidată. Psihologia bețivilor și a celor care minți nebunește seamănă cu aceea a „vitejilor”, de acest soi, numai că acțiunile celor dintii sînt mai primejdioase.

...Delictul a început cu discuția de simbătă seara din biroul directorului. Trecînd sfios pragul încăperii, șoferul Kaminin rosti, sprijinindu-se cînd pe un picior cînd pe altul:

— Am primit o telegramă... Mama vine mîine. Imi dați voie s-o iau cu mașina de la gară?

— Sigur, încredințată directorul, desprinzîndu-și pentru o clipă privirea din hîrtiile de birou.

Dar Kaminin mințea. Nici gînd să-i vină mama. Avea însă nevoie de mașină pentru o nuntă. Se însura un prieten și cum să nu-l ajute! Trebuia să-i ducă pe tineri undeva, nu departe de oraș, iar acolo o vedea el, că doar mașina nu cere de mîncare.

Seara tîrziu, nu prea sigur pe picioarele lui, începu să-i ducă pe nuntași acasă.

...Raportul inspectorului de circulație era destul de laconic: „La ora 22 și 45 pe strada Sadovo-Spaskaia a fost lovită, în timp ce trecea reglementar strada, cetățeană Z.,

ACCIDENTUL?

în vîrstă de optsprezece ani. Victima a fost transportată la institutul „Sklifosovski” cu o fractură deschisă a osului frontal. Șoferul vinovat a dispărut. Nu se cunoaște numărul mașinii. Semne particulare: M-20, camioneta albastră”.

Imediat au fost trimise spre toate colțurile orașului telefonograme. Rețeaua posturilor de control era cu ochii în patru. În acțiunea de urmărire a fost inclus și un grup de anchetatori.

Trecem peste amănunțele urmăririi, care a durat toată noaptea. O dată cu ivirea zorilor în curtea serviciului de reglementare a circulației a fost adusă, însoțită de o mașină a miliției, o camioneta albastră cu Kaminin, „nedumerit”, la volan.

— Nu știu nimic. Nici n-am trecut pe Sadovo-Spaskaia. M-am culcat la ora nouă... Există atîtea camionete albastre — susținea el mortîș.

La o ceretare mai atentă s-a descoperit totuși o foarte ușoară defecțiune a barei din față a mașinii. În crăpături au fost găsite câteva fire de păr și niște pete cafeniu roșcate.

S-a hotărît că e necesară o expertiză medico-judiciară și tehnică. S-au găsit martori: au început să se facă confruntări.

Kaminin a fost arestat. El nu știa că, din lucruri aparent mărunte, un anchetator poate stabili adevărul, nu simțea că în jurul lui se tesusese un păienjenis de mărturie. Continua să se agite, încerca să scape de pedeapsa cuvenită.

...O încăpere dreptunghiulară. În colțul din dreapta — o măsută și un taburet, amîndouă fixate de dușumea. În colțul opus, la fereastră, o masă de scris cu toc, cerneală, și o lampă. Lîngă masă, un taburet, de asemenea fix iar de peretea obșnuit, „mobil”. Acesta e pentru mine. Pe peretele de care e sprijinită masa se află un buton de sonerie. Mă voi folosi de ea la terminarea interogatoriului sau pentru a chema, la nevoie, paza. Lîngă ușa, un cîrlig pentru agățat haina. Așa arată una din camerele obișnuite ale închisorii „Taganka” din Moscova.

Prin geam răzbesc, căzînd pe dușumea, razele soarelui. Gratiile le fragmentează în dreptunghiuri egale. Mă apropii de fereastră. Imi privește umbra de după gratii. E o priveliște nu tocmai plăcută.

Deodată aud, din spate, un zgomot și ușa se deschide. Paznicul îl aduce pe Kaminin. Cu mîinile legate la spate mă privește pe sub sprîncene, ținînd capul aplecat. Îi spun să ia loc și timp de câteva secunde nu-mi pot aduna gîndurile, atît de mult se deosebește omul posac din fața mea de tînărul guraliv, obraznic și sigur de el, cum mi se infățișase în urmă cu câteva zile.

— E voie să fumez? mă întrebă.

Îi răspund afirmativ, în timp ce răfoiesc dosarul, mult îngroșat între timp. Dosarul cuprinde acum procesul-verbal al interogatoriului, concluziile expertilor, fotografiile.

Kaminin vrea să dea impresia că privește printre gratii undeva departe dar îl surprind cum urmărește atent fiecare pagină din dosar. În culele adînci ale frunții îi citește îndoiala. Să nu fi înțeles încă, să nu-și fi dat seama că e inutil să persiste în încăpăținare? În dosar se află mărturiile mirelui și miresei, ale pasagerilor.

Deodată, Kaminin respiră zgomotos de parcă nu i-ar ajunge aerul, strînge puternic din dinți și își pleacă capul în jos.

— Spuneți-mi, dînsa trăiește?

— Trăiește. Dar nu e încă în afară de primejdie.

Pentru o clipă, în ochii lui Kaminin se aprind și din nou se sting licăriri de speranță.

Chiar de la primele răspunsuri e limpede că inculpatul a folosit bine timpul rezervat pentru meditație.

— Ai știut că nu ai voie să urci la volan în stare de ebrietate? îl întreb.

Îmi răspunde afirmativ din cap.

— De ce ai încălcat această poruncă sfîntă?

— Am crezut că n-o să se întîmple nimic. Mă simțeam bine, aerul era proaspăt, ora tîrzie, pietoni puțini.

Așteaptă să trec pe hîrtie răspunsul și cu un gest care s-ar traduce prin: „Asta în afara procesului-verbal” sfîrșește confidențial:

— Doar nu-i pentru prima oară. Și nu-s eu singur. S-au întîmplat altele și mai și — să nu poți nime pildă, contactul dar după ce ai pornit totul să m străună. De data asta am avut ghinion.

— „Nu-i prima oară, s-au întîmplat altele și m am avut ghinion”. Ce sens înfricoșător ascunde ac mărturisire sinceră.

„N-ar fi rău, îmi ziceam, să-i adunăm pe toți am de senzații tari și să facem cu ei o excursie. Pe la r și spitale, pe la închisori. După cum n-ar strica să și la o discuție ca aceea cu Kaminin!”

Prima zăpadă

În ziua aceea Nina împlinea nouăsprezece ani.

Se insera. Invitații sosiseră, masa era gata pusă și tepta. Dar Nina tot nu se hotăra să-i poftescă să i

— Să mai așteptăm puțin, își rugă mama. Abia la a terminat lucrul. Trebuie să vină dintr-o clipă într

Trăgea mereu cu urechea la zgomotele de afară: auzeau oare pași pe scară?

Mama privea ochii fericiți, puțin îngrijorată ai i Ce frumoasă era și ce bine-i venea rochia cea nouă

— I-ai dat adresa exactă? N-o să se rătăcească?

— Cum să se rătăcească! Se descurcă el, răspunse lăsînd sfioasă ochii în pămînt. „Cum să se rătăcească spuse în sine ea, cînd în fiecare seară mă conduce la poartă”.

— Mă duc să-i ies înainte. Pînă la stația de metro tîri Nina și, aruncîndu-și paltonul pe umeri, ieși din

Afară era o iarnă liniștită, cu zăpadă multă. La ju felinarului se vedeau fulgi mari de nea. Acolo undă pada nu fusese încă călcată de picior de om sau de șini ea forma un așternut pufoș, imaculat.

Veselia din casă se auzea pînă jos în stradă. Prin i se vedeau siluetele dansatorilor.

— Ce frumos e! Nina trăia cu toată ființa ei bu clipei. Se îndrepta grăbită spre stația de metro pr la toți trecătorii.

...Șoferul Krilov ajunsese în stație dar nu izbucîi oprească motorul cînd de mașină se apropiaseră doi

— La „Udarnik” te rog, rosti unul dintre ei. Da mai repede, să nu întîrzie.

Krilov porni aparatul de taxat și mașina se urni li pătura de zăpadă.

— Prima zăpadă... începu șoferul. Dar pasagerii tînură isonul.

Mașina traversa piața Taganskaia și ieși în strada hneaia Radișevskaia. Pe acolo se putea ciștiga timp atît mai mult cu cît nu avea în față alte mașini sau t vaie. Deodată drumul porni în pantă.

Vitezometrul indica goana timpului: 30... 40... 50 fața se ivi o cotitură la dreapta. Krilov mută picioru pe pedala acceleratorului și apăsă ușor pe frînă.

Cele ce au urmat s-au petrecut în fracțiuni de se dă. Ar fi putut rămîi s-au petrecut pe peluclă numai

B. Jule

(Continuare în pag. 11-a)

Două schițe de Tamara Jejelenko

Bila cenușie

Era o dimineață frumoasă de iunie. Impreună cu vecina mea de vilă stam în grădină, pe sezlonguri, și citeam. Lângă noi zburdau fetițele noastre, de cinci ani, iar ceva mai departe, într-un hamac, moșăia tatăl meu cu un basc pe cap, cu gazeta pe genunchi și cu ochelarii ridicați pe frunte.

— Ce plictiseală, observă întinzându-se leneș, vecina mea.
— Curios, tocmai citeam despre plictiseală.

Și-i povestii un episod din roman. Un gentleman avea obiceiul să arunce zilnic o bilă într-o umă. Dacă ziua era fericită, arunca o bilă albă; dacă era nefericită — una neagră; dacă era o zi obișnuită zăvârlea o bilă cenușie. După douăzeci de ani gentlemanul hotărî să deschidă urna și să vadă cum și-a dus viața. Impărtășie bilele pe un covor și văzu că cele mai multe erau cenușii, cenușii, cenușii... Albele și negrele se pierdeau printre ele. Așadar, acusesse parte de o viață plictisitoare, mărginită.

Al treilea Mihailov

În timpul războiului am cunoscut o infirmieră pe care totți din spital o prețuiau pentru îndemnarea, conștiințozitatea și munca ei. Era tină și frumoasă. Dar, curios, răniții aveau totuși față de dînsa o atitudine rezervată. S-ar putea spune chiar lipsită de simpatie. De ce? Era greu de spus.

Dar într-o zi am înțeles. Îmi fusese dată, pe linie obștească, sarcina de a ajuta spitalul în activitatea culturală. Aduceam cărți, făceam lecturi pentru răniți, organizam pentru ei întâlniri cu scriitorii și artiștii.

Și iată întâmplarea la care mi-a fost dat să iau parte. Tocmai se scosese din salon trupul unui soldat, pe nume Mihailov, care murise din cauza unei răni grave. Cu această ocazie am remarcat o coincidență uimitoare: înaintea lui, în același pat, murise un soldat care și el se numise Mihailov.

Spitalul era supraaglomerat. Cum se eliberă patul, se și aluse alt rănit. Era un băiat tânăr, vesel, cu o rană ușoară. Dar pe lume se întâmplă tot felul de coincidențe uimitoare: se numea tot Mihailov.

— Ca să vezi că și el... comentă vecina. Ca și noi. Dumnezeu, de pildă, la ce bilă te-ai fi oprit pentru ziua de azi?

— Ce mai, cenușie, exclamă eu.
Deasupra mea, cerul era albastru. În jur se întindea, scaldată într-un verde proaspăt, grădina. În preajmă, ciripea vioaie fetița mea, cu obraji roșii de soare, într-o rochiță veselă. Dar eu spusesem „cenușie”.

Eram tină, săturoasă, independentă. Mă odihneam după munca interesantă din cursul anului. Mă aștepta în continuare o viață activă, plină, în sinul familiei iubitoare, printre oameni care gîndeau la fel ca mine. Totul era ca cerul de deasupra mea: fără nici un nor.

— Ce mai, cenușie, spusesem. Cea mai obișnuită dintre zile. Dar cît m-am căit după aceea pentru nemulțumirea mea! Dacă aș fi știut atunci ce mi-era dat să aflu peste un ceas!

Cele de mai sus s-au petrecut la 22 iunie 1941.

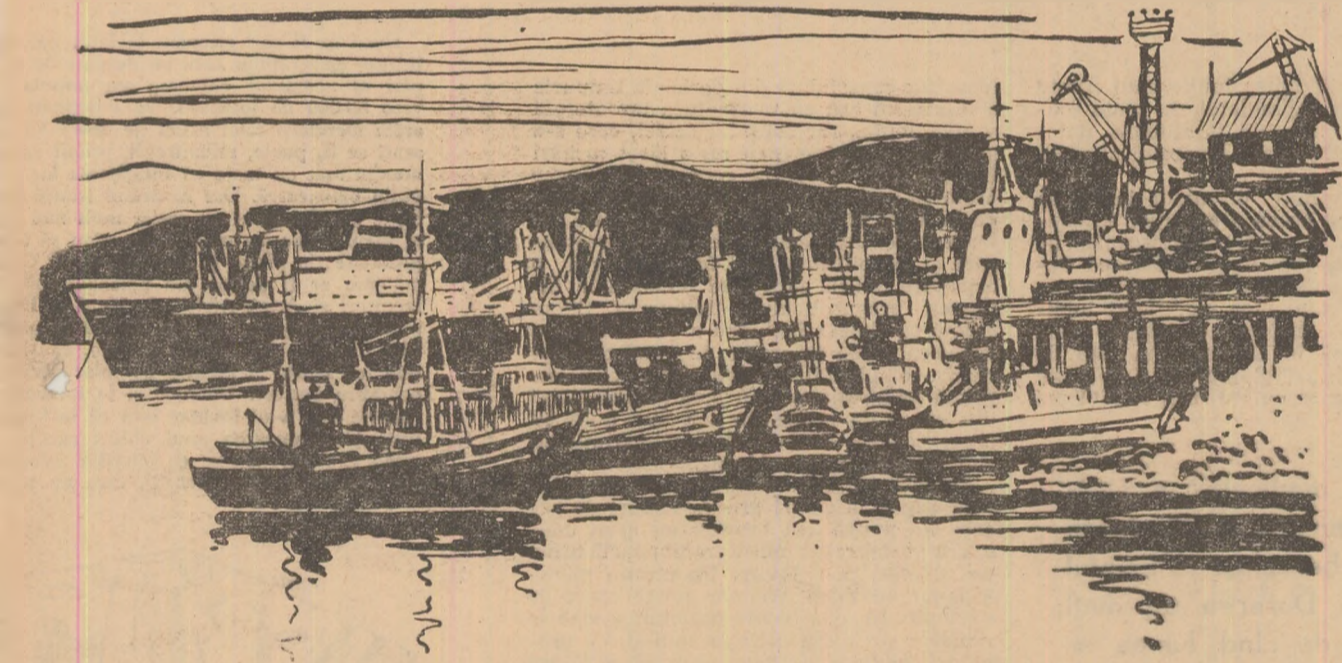
Răniți din paturile învecinate fură cuprinși de emoție:

— Nu sîi, frate, în patul ăsta. Mihailovii mor în el. Soldătețul se sperie și o rugă pe infirmieră, aceea despre care e-am vorbit, să-l mute în alt pat.

— Nu că e rușine? — îi certă infirmiera. Asta-i curată superstiție. Pentru un capriciu ca ăsta ar trebui acum să chem sanitari, să-l mut într-alt pat și să aduc pe cineva în locul lui. Dintr-o rană cu asta, a dumitale, n-a murit încă nimeni. L-ați speriat, mai adăugă ca adresîndu-se unui bătrînel.

La drept vorbind avea dreptate. Și infirmiera teși din salon. Bătrînelul se înclină într-o tăcere apăsătoare. Mihaïlov se trăsese însă la față. Dar imediat după aceea se ivi medicul de gardă. Aflînd despre ce e vorba, izbucni în rîs și dădu dispoziții să-l mute pe Mihailov.

Salonul se însușești din nou. Un rănit spuse jenat:
— Sigur, e o prostie. Dar doctorul a făcut bine.
— Acum, băiatul se va vindeca repede, spuse altul.
Puțin mai tîrziu se ivi și infirmiera, își roti privirea prin salon și ridică nedumerită din umeri.

S. Kuprianov :

Seară în port (tuș)

UN OMAGIU

PRIETENESC

Marea sărbătoare a poporului nostru, a douăzecea aniversare a eliberării de sub jugul fascist, și-a găsit vii ecouri și ne-a adus nenumărate mesaje de prietenie din țările socialiste și din multe alte țări ale lumii. Printre acestea, numărăm pe luna august al revistei sovietice „Inostrannaia literatura”, al cărui sumar este deosebit de bogat în reflectarea poeziei și prozei românești.

Chiar din prima pagină ne întîmpină numele lui Mihai Beniuc, prezent cu un ciclu de poeme din volumul „Pe coardele timpului”. Echivalentul rus al versurilor aparține lui R. Moran, cu unele certe reușite. Pentru admiratorii poeziei lui Argezi din țara noastră, revista sovietică aduce o veste îmbucurătoare: talmăcirea versurilor argheziene poartă semnătura Annei Ahmatova, reprezentantă de frunte a liricii sovietice contemporane. Ciclul de versuri din lirica lui Argezi este comentat de criticul O. Crobălniceanu, într-o încercare succintă de a revela cititorilor sovietici mesajul marelui poet.

Francisc Munteanu, bine cunoscut în U.R.S.S. datorită traducerilor de pină acum este prezent cu o povestire din anii războiului antifascist „Povestea sărgentului Ion Buznea”, iar Veronica Porumbacu cu un șir de însemnări intitulate „Viață nouă pe pămînturi vechi”.

O rubrică specială, de critică, se intitulază „Cărți ale scriitorilor romîni”.

Apariția în limba rusă a cărții lui M. Sadoveanu „Locul unde nu s-a întîmplat nimic” îi prilejuiește lui Savva Dangulov o evocare, plină de căldură și de sensibilitate, a personalității scriitorului român, așa cum i-a fost dat să o cunoască în diferite împrejurări.

Iuri Kojevnikov scrie despre culegerea de versuri a lui Mihai Beniuc „Pe coardele timpului”: „Poeziile din culegerea lui Beniuc nu sînt jărimite în capitole și nu sînt comentate în cicluri. Asemenea unor însemnări dintr-un jurnal despre lucruri trîie, ele sînt niște impresii despre lume și niște meditații despre viață. Ele au

influența unui riu, care în mișcarea sa acoperă noi și noi particule din realitate, le șlețuiește și în cele din urmă le transformă în versuri”.

Caracterizînd proza lui Zaharia Stancu, într-o recenzie la romanul „Pădurea neună”, I. Konstantinovski scrie: „Romanele sau, mai precis, părțile unicului roman al lui Zaharia Stancu despre scurgerea vremii și despre sine, dincolo de fabulația complicată și compoziția complexă, de dislocarea voluntară a timpului, de repetițiile, de meandrele, de comentariile abstracte ori deseale întoarceri ale autorului spre unii și aceiași oameni și evenimente, se citesc cu un mare interes. Trăsătura principală a prozei lui, sinceritatea și pasiunea, îl contaminatează pe cititor, care acordă întreaga-i încredere cărții, de la primul pînă la ultimul rînd”.

În același număr, Vera Inber prezintă cititorilor sovietici un volum de versuri din lirica Veronicăi Porumbacu, cu titlul rusec „Melodia luminii”; M. Fridman publică o recenzie la „Cordovani” lui Ion Lăncrăjan; V. Sokolov recenzează „Li-niștea iernii” de Remus Luca; Serghei Baruzdin prezintă o povestire în versuri a lui Marcel Breslașu; D. Șpoleanskaia semnează o recenzie la romanul „Facerea lumii” de Eugen Barbu. Criticii romîni Al. Oprea și Tatiana Nicolescu semnează, primul, o recenzie la nuvela „Friguri” de Marin Preda iar al doilea o recenzie la lucrarea lui Ion Ianoși „Romanul monumental și secolul XX”.

VI. U.

Omul peste zece mii de ani

Congresul de antropologie și etnografie de la Moscova a suscitât multe discuții în legătură cu probleme de specialitate dar și ecouri colaterale, nu mai puțin interesante. Astfel, în paginile presei sovietice am întîlnit un interesant articol, semnat de G. Debeț, secretarul general al Congresului, privitor la particularitățile fizice ale omului... peste zece mii de ani.

Iată deci că viitorul speciei noastre, temă pînă mai deunăzi rezervată aproape exclusiv discuțiilor literare, preocupă acum și cercurile științifice. Și dacă un Wells sau Jules Verne nu îndrăzneau să tragă cortina decît peste veacuri, antropologii sînt gata să o facă pentru milenii viitoare.

De la început trebuie să spunem că după părerea autorului citat, nu există nici un fel de motive de îngrijorare. Presupunerile care, pornind de la transferul de atribuții fizice și intelectuale asupra mecanismelor de tot felul, prevedeau o acută atrofiere a capacităților fizice ale omului par nefondate. Imaginea unor oameni ai viitorului cu capete uriașe pe niște trunchiuri pipernicite este cu totul falsă, ne asigură antropologii.

Deși nu neagă o anumită evoluție a sistemului osos și mușchular al omului din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi, G. Debeț se socoate îndreptățit să afirme că, după datele existente, curba evoluției noastre fizice tinde să se aplatizeze, spre a deveni, pînă la urmă, o linie dreaptă. Argumentul hotărîtor citat în sprijinul acestei afirmații este faptul că în ultimele două milenii nu s-au înregistrat nici un fel de modificări esențiale în structura organismului omenesc.

Așadar putem fi liniștiți. Înfrățirea noastră, pe care sîntem tentați, după cum e și firesc, să o considerăm ideală, se va perpetua de-a lungul timpului. Rămîne deschisă întrebarea pe care continuă să și-o pună oamenii de litere: ce evoluție va înregistra profilul spiritual al speciei noastre. Să sperăm că concluziile lor nu vor coincide cu cele ale antropologilor...

La telefon — Erskine Caldwell

Rubrica „La ce lucrează” din „Literatura gazeta” (nr. 74) cuprinde, printre altele, un interviu telefonic cu binecunoscutul scriitor american Erskine Caldwell. Opera lui, străbătută continuu și pe toate laturile de problematica vieții sociale contemporane din S.U.A. se va îmbogăți cu o nouă carte consacrată destinului negrilor din Statele Unite.

În convorbirea amintită scriitorul american a anunțat că lucrează la o carte „despre viața negrilor din America. Despre lupta lor pentru drepturile cetățenești. Noua carte va avea un caracter publicistic. Tema ei: istoria segregăției negrilor din S.U.A. în ultimii cincizeci de ani”.

De altfel, după cum spuneam mai sus, tema aceasta nu este nouă pentru Caldwell. Două dintre romanele lui — „Jenny” și „Acasă la noi” — au în miezul lor problemele discriminării rasiale.

În aceeași convorbire scriitorul a anunțat că pentru prima dată în viața lui va debuta ca orator, într-un ciclu de conferințe publice prin diferite orașe din S.U.A. Și poate că, în primăvara viitoare, va vizita din nou Moscova.

Tolstoi și Dostoievski

Istoria literară a consemnat critica acerbă pe care Dostoievski a făcut-o personajelor și universului specific operei tolstoiene. Ea a consemnat de asemenea, indiferența lui Tolstoi față de personajele dostoievskiene.

În această ordine de idei este interesant de amintit că cei doi giganti ai literaturii ruse și universale, deși erau contemporani, nu s-au întîlnit niciodată în tot cursul vieții lor și nici nu și-au scris vreodată. În atmosfera vieții literare ruse, caracterizată prin raporturi de stimă și afecțiune reciprocă între scriitori, lucrul era cu totul neobișnuit.

De altfel, Dostoievski n-a dat importanță operei lui Tolstoi decît după apariția romanului „Anna Karenina”; „Război și pace” n-a făcut nici o impresie asupra lui și Dostoievski a refuzat să socotească romanul o operă genială.

Timpul, însă, ca să folosim o expresie a lui Anatole France, „s-a dovedit amabil” față de operele amîndurora, înscriindu-le în marmura nemuririi.

V. Zal.

Intre 3 și 10 august a avut loc la Moscova cel de al VII-lea Congres internațional de antropologie și etnografie sub președinția profesorului S. P. Tolstov, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. Congresul s-a ținut în clădirea nouă a Universității „Lomonosov“.

În cadrul a 27 secții de specialitate și 17 simpozioane, cei peste 2 000 de savanți din 56 de țări ale lumii au dezbătut probleme de mare interes științific, cum sînt: creșterea și dezvoltarea organismului uman, evoluția structurii antropologice la diferite populații, antropogeneza și studiul oamenilor fosili, geneza popoarelor vechi și contemporane, teorii și metode noi în cercetarea etnografică, etnografia urbană industrială și agrară, metode noi de culegere și sistematizare a materialului de artă populară etc.

Țara noastră a participat cu o numeroasă delegație în frunte cu acad. Ștefan Milcu. Oamenii de știință romini au prezentat 53 de comunicări iar în cadrul simpozioanelor au avut peste 50 de intervenții. Articolele și notele din această pagină oglindesc, firește foarte parțial, câteva din preocupările antropologiei moderne.

Incursiune în paleopatologie

O viziune idilică, răspîdită mai ales de literatura secolului XVIII, prezenta pe omul străvechi ca un copil al naturii, strălucind de sănătate, trăind fără conflicte într-un paradis terestru în care hrănirea se reducea la efortul de a întinde mina după fructele permise. Studiarea materialelor scheletice aparținînd oamenilor din paleolitic și neolitic ne dezvăluie însă un tablou total diferit.

Urmele lăsate de bolile cronice și semnele de violență ce au persistat pe oase ne demonstrează elocvent că existența strămoșilor noștri a fost un lung șir de suferințe. Reumatismul și guta i-au torturat de la o anumită vîrstă iar craniile lor poartă frecvente semne de intervenție chirurgicală făcută în diferite scopuri terapeuțice, fără a mai vorbi de fracturile consolidate sau de urmele de răniri în luptă. Un interesant material statistic ne dă savantul german Gerhardt care, studiind 130 de schelete preistorice din Germania, a găsit la 23 din ele modificări patologice: cranii deformate din diferite cauze (între care și hidrocefalia), vertebre, îndeosebi cele lombosacrale, cu leziuni reumatismale, un omoplat deformat ș.a.m.d. Fracturile consolidate ale oaselor craniene arătau, însă, că „bolnavii preistorici“ scăpaseră cu viață în urma acestor grave răniri. La 12 dintre indivizii studiați au fost constatate carii dentare iar 3 prezentau grave tulburări de dezvoltare a dinților. Importanța acestei statistici este cu atât mai mare cu cît trebuie să ținem seama că materialul studiat n-a constat din schelete întregi, deci o parte din leziunile osoase s-au putut pierde în cursul timpului.

Cum se explică vindecarea unor traumatisme considerate grave pînă și în zilele noastre? Dacă o parte din oamenii primitivi le-au supraviețuit faptul se datorește și trecerii lor la viața sedentară, căci nomadismul ar fi operat o aspră selecție asupra acestor bolnavi. Dar din acest tablou patologic se degajă și o concluzie de alt ordin: omul străvechi a fost milos și „uman“. O atestă urmele tentativelor terapeuțice, cît și faptul că bolnavii s-au putut vindeca de leziuni grave, în condiții de protecție. E concludent în acest sens cazul unui copil din neoliticul de la Seeburg. Subiectul în vîrstă de 5-6 ani, cu o impresionantă hidrocefalie depășind

cu 40-45 la sută dimensiunile unui craniu normal a putut supraviețui, cu toate gravele deficiențe mentale însoțitoare, datorită unui anumit climat favorabil al vieții de familie.

O problemă mult discutată de istoria medicinei a fost aceea a apariției sifilisului în Europa. Cercetări microscopice pe schelete neolitice din Egipt și Europa Occidentală (inhumări din dolmene) au demonstrat existența unor modificări luetice neîndoelnice. În forma ei actuală boala a fost introdusă în Europa prin 1494 de către marinarii lui Columb veniți de peste ocean și pare a se datora unei tulpini noi

● „Fișa medicală“ a strămoșilor noștri ● Sanatorii pentru tuberculoși în Egiptul antic? ● Durerea de dinți e veche, de cînd lumea ● Neurochirurgia anului 2400 î. e. n.

pentru care organismul europenilor era mai puțin rezistent.

Neoliticii au prezentat și frecvente malformații congenitale ale coloanei vertebrale, care arată că nici tuberculoza nu l-a cruțat pe omul străvechi: aproape de Heidelberg a fost descoperit un schelet neolitic cu leziuni tuberculoase ale coloanei vertebrale, vicii constatate și la unele mumii egiptene din epoca cuceritorilor Haihabu sau de mai tîrziu. Frecvența leziunilor tuberculoase în unele cimitire egiptene a dus chiar la concluzia că acestea ar fi fost constituite pe lângă spitale.

O boală care a pricinuit multe suferințe strămoșilor noștri e spondiloza. Ca și spondil-artroza, ea înaintează adînc în paleoliticul mijlociu, pricinuind deformări ale coloanei vertebrale ca acelea constatate la neanderthalienii de la Chapelle. Paleoliticul superior perpetuează și el această plagă. Sudura mai multor vertebre în urma inflamațiilor purulente ale articulațiilor și consecutiva atrofie a cartilajelor se întînesc frecvent la scheletele vechi.

Ne-am obișnuit să considerăm caria dentară ca un rezultat al condițiilor civilizate de viață. S-a dovedit, însă, că această plagă a dentiției noastre a supărat încă pe neanderthalieni. Caria dentară, adesea cauză a pierderii majorității dinților, și-a ales, după epocă, diferite sedii: lângă gingii la neanderthalieni, între dinți în paleoliticul superior, pentru ca astăzi să prefere culele coroanelor dentare.

În „fișa medicală“ a oamenilor primitivi fracturile sînt aproape nelipsite. Multe din ele, osificate, demonstrează că societatea omului străvechi i-a oferit îngrijirea necesară. Exemplele sînt numeroase: fracturi

femorale consolidate din perioada timpurie a bronzului sau chiar fractura unilaterală a mandibulei, rar întîlnită astăzi, care s-a sudat atît de bine încît nu a lăsat urmări funcționale. Savantul german Breitingger arată că această fractură nu se putea suda de la sine, ci numai cu ajutorul unei intervenții chirurgicale constînd din restaurare și imobilizare. Deși fractura avea o orientare oblică, fapt care putea fi în favoarea prognosticului, trebuie să ținem seamă că simpla înghițire a lichidelor sau vorbirea putea să creeze, în acest caz, serioase complicații. Autorul amintit își exprimă admirația pentru arta „chirurgilor“ din epoca de bronz, cu atît mai mult cu cît mijloacele lor nu suferă comparație cu cele ale chirurgiei moderne.

Condițiile grele de viață ale strămoșilor i-au expus la răniri grave. Virtuti de săgeți din piatră sau bronz s-au găsit adesea în vertebre iar multe cranii poartă urme de spărturi prin lovire. Un craniu merovingian de lângă Weimar poate servi ca exemplu. În zona fronto-parietală stînga se remarcă un mare orificiu rotund, cu crăpături iradiate, ce demonstrează o rănire gravă cu o armă contondentă de la care provin și alte lovituri. „Chirurgii epocii“, îndepărtînd sechestrile osoase și îngrijind rănile, au asigurat un procent ridicat de supraviețuire, care se învederează prin persistența a numeroase cranii cu refacere osoasă și rotunjirea marginilor spărturii. Tot în legătură cu aceste fracturi osoase trebuie să punem și trepanațiile vechi. Marginile netede și oarecum restaurate biologic ale orificiilor de trepanație demonstrează succesul acestor intervenții. Din 25 de cranii trepanate din Turingia și Saxonia, vechi de peste 4000 de ani, numai 3 aparțin unor pacienți ce nu au supraviețuit operației.

În țara noastră s-au găsit numeroase documente osteologice despre fenomene paleopatologice. Menționăm, în deosebi, un instrument original și ingenios de trepanație găsit într-un vechi mormînt celtic din Transilvania. Străvechii noștri chirurși nu au fost mai prejos decît „colegii“ lor de pe alte teritorii. În Africa și Oceania se mai practică și azi trepanații primitive. Cunoștințele anatomice dobîndite în vechime prin sacrificarea animalelor sau chiar prin jertfe omenești au fost destul de înaintate. Le stăpîneau, probabil, și neanderthalienii. Într-o perioadă cînd concepții religioase sau filozofice retrograde nu au întunecat aceste cunoștințe, omul străvechi putea face față, pînă la un punct, accidentelor și bolilor bizuindu-se pe o judecată sănătoasă și pe bunul simț, chiar dacă nu avea la îndemînă cuceririle medicinei moderne. Pe măsură ce atașamentul familial și mila au făcut loc unei etici tot mai înaintate și cunoștințele științifice sistematice s-au consolidat, îngrijirea bolnavului a ajuns să culmineze în eficacitatea medicinei actuale.

Dr. D. Streja

Institutul medico-judiciar
„Prof. dr. Mina Minovici“

30 000
de generații

Dacă ar fi să-i adunăm laolaltă pe toți oamenii care ne despart de strămoșii noștri, ar forma o armată de 30 000 de oameni. Vă imaginați că ar fi o armată de oameni? Dacă ar fi să-i adunăm laolaltă pe toți oamenii care ne despart de strămoșii noștri, ar forma o armată de 30 000 de oameni. Vă imaginați că ar fi o armată de oameni? Dacă ar fi să-i adunăm laolaltă pe toți oamenii care ne despart de strămoșii noștri, ar forma o armată de 30 000 de oameni. Vă imaginați că ar fi o armată de oameni?

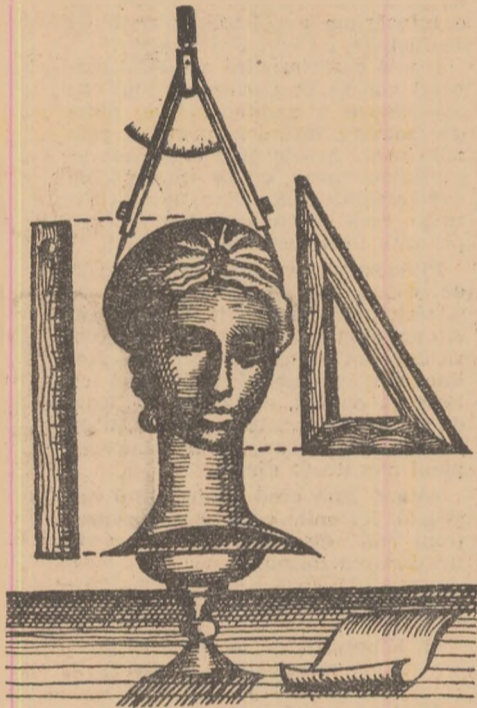
frunte mamuții. Neantropii au fost în America și Australia și au înșășit omenești în afara cavernelor. Și iată-ne, în sfîrșit, în fața omului modern, în fața omului care, așa cum îl cunoaștem astăzi, a apărut acum 6 000 de ani...

30 000 de generații au trăit pe pămîntul nostru în timpul istoriei noastre. Într-adevăr, din orașul reprezentanți de generații ale neamului omenească foarte important: acea celebră poidă careia evoluția i-a hărăzit să se numească Homo. Rămășițele ei n-au fost încă cunoscute de știință au dedus unele din cele mai importante probleme ale antropologiei noastre studiind scheletele antropoide. Acestei probleme și-au dat contribuția antropologii sovietici V. Kocetko care, la recentul Congres de antropologie la Moscova, au vorbit despre aspectele mai noi ale evoluției strămoșilor omului prim

Interogatoriul singelui

Problema grupelor sanguine și-a afirmat valoarea practică chiar din primele momente ale descoperirii sistemelor și factorilor sanguini. Omul modern nu mai poate neglija cunoașterea apartenenței sale de grupă sanguină, căci oricând, necesitatea unei transfuzii îi poate impune această cunoaștere. Dar pe lângă marea valoare practică, nu poate fi neglijată nici importanța teoretică a grupelor sanguine. Ele constituie un ghid prețios în încercarea de a descifra și reconstitui evoluția omenirii. Repartizarea grupelor sanguine la diferite popoare prezintă o mare diversitate, prețioasă pentru antropologi în măsura în care, pe baza acestei diversități, se pot face deducții asupra populației diferitelor regiuni ale globului.

Unii autori au căutat să vadă în frecvența mai mare a grupei B în Asia, a grupei A în Europa și a grupei O în America, o anumită legătură între respectivele grupe și continente, încercând să explice tabloul serologic actual al omenirii prin existența a trei mari categorii originare de populație reprezentând cele trei caractere serologice. Amestecul a două populații provenind din două grupuri diferite ar da ● tulpină ce ar poseda două feluri de gene sanguine. Asemenea tulpini s-ar întâlni

astăzi foarte rar, în regiuni izolate din punct de vedere geografic. Combinația BO mai persistă în Birmania superioară iar AO la aborigenii din Australia sudică. Anumite calcule teoretice au îndreptățit la un moment dat o altă ipoteză conform căreia nu ar fi existat decât o singură grupă originară, O, din care s-ar fi dezvoltat prin mutație grupele A și B. Totuși, pentru a putea explica frecvența actuală a ultimelor ar trebui să admitem o accelerație neverosimilă a suitei de mutații care, în ultimă instanță, ar fi dus la formarea grupelor A și B.

În anii din urmă și-a făcut loc concepția despre posibilitatea pierderii unor gene ca B sau A prin izolarea unor mici grupe omenestii. Dacă indivizii care au colonizat regiunea izolată au fost în număr destul de mic și printre ei nu s-au aflat purtători ai tuturor grupelor dintr-un sistem sanguin, populația ce s-a dezvoltat din aceștia a reproduș, după cum era și firesc, compoziția lor serologică. Din acest punct de vedere antropologul Boyd a tras concluzii interesante în legătură cu caracterele serologice ale „indienilor” din cele două Americi precum și ale polinezienilor.

Descoperitorii Americii

La sfârșitul ultimei glaciații s-a deschis la un moment dat, ca o consecință a retragerii ghețurilor, calea dinspre Asia răsariteană spre Alasca. Pe această cale a pătruns, probabil, în noul continent un grup restrâns de vinători. Spunem restrâns căci atât condițiile geografice și climatice cât și inedeletnicirea nu le-ar fi permis să fie prea numeroși. Ar putea exista aici și o altă explicație, la care s-a ajuns prin interpretarea grupelor sanguine. Pentru a înțelege mai bine cele ce urmează să explicăm, în câteva cuvinte, ce sînt grupele sanguine. Sînt mai cunoscute, în sistemul A, B, O (hotărîtor în probleme de transfuzie) patru grupe principale: O, A, B, AB. Indivizii din grupa a doua sanguină au în sine o substanță numită factorul A. Cei din grupa a treia au un alt factor: B. Grupa întâia nu posedă nici unul din cei doi factori de mai sus iar grupa a patra îi întrunește pe ambii.

La indienii din America de Nord lipsesc aproape cu desăvîrșire grupele sanguine a treia și a patra (B și AB). Aceasta din ca-

uză că întimplător în grupul primilor descoperitori nu au existat indivizi cu factorul B, adică cu sînge din grupa a treia. Or, aceasta se putea întîmpla numai în cazul unei colectivități foarte restrînse. De stabilirea acestui adevăr s-a ocupat Boyd care a studiat din acest punct de vedere grupul de băștinași nord-americani Ramañ-Navaho.

O altă concluzie ce se desprinde de aici este că vreme îndelungată spre noul continent nu au avut acces alte grupe de emigranți. Căci probabilitatea ca și la o altă colectivitate de vinători să lipsească exact aceiași factori, B și AB, este extrem de redusă.

În continuare, popularea celor două continente s-ar fi putut realiza prin dezvoltarea progresivă a populației inițiale. Cîteva milenii mai tîrziu cuceritorii de pămînt despre care am vorbit și care între timp s-au răspîndit pe continentul nordic — în înaintarea lor spre sud au întîlnit o nouă punte de trecere, anume istmul Panama. Dar vitregiile arctice, întîmpinate de primii emigranți în Alasca, au fost înlocuite în fața noilor exploratori de dificultăți nu mai puțin impresionante ca pădurile ecuatoriale și munții înalți și sălbatici. Și aici micul grup de vinători desprins din populația nou formată în continentul nordic și-a apărut, probabil, cu strănănicie terenurile împiedicînd trecerea altor grupuri de emigranți. De unde deducem aceasta? Din faptul că la indienii din Brazilia și Peru, care sînt urmașii acestor emigranți, lipsește și factorul sanguin A care ar fi putut fi introdus de alte grupuri din continentul nordic. Am văzut însă că la primii descoperitori acest factor există. Primii emigranți în America de Sud au fost, se pare, atât de puțin numeroși încît nici măcar această din urmă grupă nu le era proprie. Au fost emise numeroase ipoteze cu privire la imigrări posibile în America de Sud dinspre Mediterana Asiatică sau Africa. Dar se pare că acestea n-au putut fi esențiale, dacă ținem seama de procentul mare al grupei B la indienii, indonezieni și chinezi.

Studiul grupelor sanguine a fost implicat și în discuțiile purtate pe marginea interesantelor ipoteze ale norvegianului Thor Heyerdhal. Acest temerar explorator și om de știință a navigat, după cum știm, pe pluta sa din Peru spre Polinezia, intenționînd să demonstreze că popularea Polineziei a avut loc dinspre răsărit, din America de Sud. Concluziile sale au fost mult controversate, rămîne însă valabilă demonstrarea posibilității populației Polineziei dinspre răsărit. Din punct de vedere serologic populația insulelor polineziene, ca și aceea a Americii de Sud, prezintă o predominare netă a grupei sanguine O. Aici intervine însă o chestiune generală de diagnostic serologică. Pornită din practica erodobiologică, legată de cercetarea paternității, s-a încetățenit în gîndirea antropologilor metoda de investigație polisimpptomatică, adică metoda de cercetare pe mai multe sisteme de caractere (sero-

indienii sud-americani, susținută de Thor Heyerdhal, ar fi numai parțială, intrucît la polinezieni s-a constatat o frecvență foarte redusă a acestui factor. Ipoteza exploratorului norvegian ar rămîne valabilă în cazul cînd micul grup de emigranți peruani, care înfruntînd valurile Oceanului Pacific a plutit dus de curenții spre insulele Polineziei, ar fi fost constituit din indivizi ce nu purtau în sînge factorul Diego.

Factorul R. H. și bascii

Dar acest factor nu este singurul care, completînd concluziile sistemului ABO, ne poate ușura urmărirea relațiilor de înrudire dintre grupele umane. Rezultate interesante a dat în această privință înregistrarea răspîndirii pe pămînt a factorilor din sistemul MN. În general, aceștia din urmă au o răspîndire uniformă în lu-

O mare dezvoltare a luat în ultimii ani analiza transmiterii ereditare a factorilor din sistemul Rhesus. Importanța acestui factor rezultă din efectele sale în domeniul obstetricii, unde mamele de grupă diferită față de tată, imunizîndu-se progresiv în cursul sarcinilor consecutive primei nașteri, ajung să nască copii morți. Sistemul Rh (Rhesus) cuprinde o serie mare de factori. O determinare simplificată de necesitățile practice medicale obișnuiește să împartă pe oameni în Rh+ (pozitivi) și Rh- (negativi). Caracterul de Rh (negativ) are o frecvență destul de redusă la europeni iar la negrii din Africa aproape de trei ori mai redusă decît la europeni. În raport cu populația europeană, în mijlocul căreia trăiește, ciudatul grup izolat al bascilor, popor situat în sudul Franței și nord-vestul Spaniei, prezintă valori de Rh- (negativ), aproape duble, fenomen rar întîlnit pe glob. Ca înfățișare

Atlasul popoarelor lumii

Popoarele lumii! Este o problemă care îi preocupă demult pe etnografii ruși și, respectiv, sovietici. Rodul cel mai important al acestor preocupări va fi Atlasul popoarelor lumii. Vasta lucrare, în curs de pregătire la Institutul de etnografie „N. N. Mikluho-Maklai”, va cuprinde toate regiunile globului pămîntesc. În conformitate cu principiile metodologice generale ale școlii etnografice sovietice ce vor fi incluse în atlas și-au găsit expresia pre-

zentări ale tuturor popoarelor fără excepție — mici și mari, inapoiate și cu o civilizație bine cunoscută.

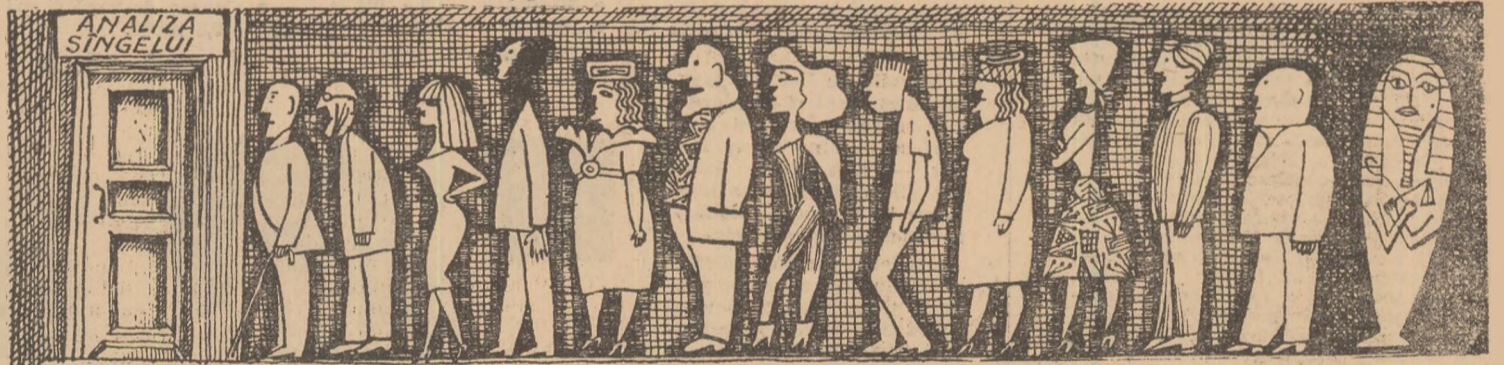
Atlasul popoarelor lumii va cuprinde 71 de hărți colorate și un mare număr de tabele și texte. Pe lângă hărțile etnografice propriu-zise (indicînd așezarea popoarelor), în lucrare vor mai fi incluse hărți cu tematici inrudite, cum ar fi, de pildă, densitatea populației. Spre deosebire de tendința unor savanți străini de a ignora evoluția proceselor de consolidare etni-

că în țările Asiei și Africii și de a prezenta aceste țări foarte puțin sub raportul național, hărțile Atlasului popoarelor vor oglindi limpede tendința de evoluție și năzuința spre unire a unor grupări tribale. De asemenea sînt puse în evidență principalele centre în jurul cărora se formează noi comunități etnice. În felul acesta marea număr de comunități etnice de pe globul pămîntesc a fost redus la aproximativ 1400 — 1500 de popoare.

mea veche, spre deosebire de Americi unde întîlnim atât la populația precolumbiană, cît și la eschimoși o predominanță a factorului M. Două concluzii se desprind însă de aci: se confirmă, pe de o parte, ipoteza conform căreia inițial America a fost populată de un număr restrîns de oameni iar, pe de altă parte, ea dovedește o dată mai mult înrudirea dintre piele roșii și eschimoși, fapt semnalat și în urma observațiilor și măsurărilor corporale.

În opoziție cu populația precolumbiană a Americii, locuitorii aborigeni ai Austra-

bascii au unele trăsături ce le conferă un anumit specific local dar nu îi diferențiază prea mult de popoarele învecinate. Particularitatea sanguină sus-menționată își găsește însă confirmarea într-un domeniu mai îndepărtat de problemele laboratorului serologic, anume în lingvistică. Poziția aparte a limbii basce în raport cu limbile europene i-a preocupat de mult pe specialiști. După toate aparențele limba bască este o relicvă a unui areal lingvistic mai răspîndit în Europa în vremuri îndepărtate iar bascii actuali, diferiți serolo-

logice sau morfologice). Din acest punct de vedere interpretarea procesului de populație a Polineziei numai pe baza sistemului sanguin ABO ne apare simplistă. Marea număr de sisteme sanguine și factori descoperit pînă acum deschide posibilitatea de a aprofunda analiza proceselor de imigrație și populație. Iată un exemplu. În 1955 s-a descoperit în Venezuela, în cazul unei îmbolnăviri hemolitice, un anticorp numit anti-Diego după numele copilului bolnav. Frecvența lui la indienii caribi este de 36 la sută, la japonezi de 8—12 la sută, la chinezi de 2,5 la sută. Astfel se dovedește că înrudirea serologică între polinezieni și

liei sînt în marea lor majoritate purtători ai factorului N, la fel cu vecinii lor pașaii din Noua Guinee. Și aici asemănarea somatică (corporală) se completează cu o înrudire serologică.

Serologul Sanger a urmărit însă la aceste două grupe de populații și un alt factor, S, descoperit ulterior în sistemul MN. Faptul semnificativ că factorul S există în Noua Guinee dar lipsește la australieni ne demonstrează pe de o parte că separarea celor două grupe înrudite s-a petrecut într-un timp mai îndepărtat iar, pe de altă parte, că primii coloniști ai Australiei nu au putut fi prea numeroși.

gic de vecinii lor, par a reprezenta și din punct de vedere biologic un caz izolat.

Am trecut în revistă doar cîteva din problemele ce le ridică studiul grupelor sanguine umane în cercetarea antropologică. Subiectul este departe de a fi epuizat și pe măsură ce se extinde, în serologie, cercetarea sistemelor și factorilor particulari, posibilitatea de a elucida multe din problemele răspîndirii oamenilor pe pămînt cîștigă noi perspective.

Dr. Cantemir Rîșcuția

Institutul medico-judiciar
„Prof. dr. Mina Minovici”

Esculap răspunde...

N. H. Topleț (Orșova): 1) Așa cum vi s-a arătat și la spitalele în care ați fost internat, la dv. predomină fenomenele de astenie nervoasă. Din această cauză orice tulburare cît de mică în funcționarea organismului dv. are o rezonanță amplă. Trebuie să vă autoeducați voința, să vă stăpîniți pornirea spre neliniște și panică. 2) Aortita pe care o aveți nu necesită un tratament special, iar 3) sindromul hepato-biliar (dat fiind că analizele sînt bune) se rezolvă cu un regim corespunzător. Nu trebuie să excludeți complet sarea. În funcție de examenele de laborator, ea va fi redusă din alimentație. De asemenea, băuturile alcoolice vor fi consumate cu măsură (vin slab, bere). Puteți bea ape minerale din cele existente în comerț (Borsec, Zizin).

NICOLAE M. — Craiova: Deocamdată singurul tratament care se poate face în cazul dv este cel cu testosteron sau preparate similare pe cale injectabilă. Nu înțelegem de ce evitați această cale de tratament. Efecte de reconfortare dau preparatele pe bază de arsenic și stricnină, iohimbina etc. O formulă uzuală este: Rp Arsenic trioxid 0,03 g + strychninae sulf. 0,06 g + Ferri reducti 4 g. Div. in XXX pil. D.S. int.: o pilulă de 3 ori pe zi după mese. La masa de seară se recomandă două granule de clorhidrat de iohimbina a cinci miligrame.

R. S. — Brăila: Este vorba probabil de o ginecomastie. Trebuie să fiți examinat de un medic chirurg care vă va indica și tratamentul corespunzător.

XENOFONT C. — București: Fenomenul semnalat de dv. este într-adevăr „enervant și plictisitor” dar e uneori inerent vârstei și se explică prin slăbirea mușchilor sfincterieni. Nu există un tratament radical. Puteți încerca stricnină 2 mg pe zi — 10—12 fiole într-o serie, preparate cu fosfor, trifosfaden, Kola, nucleu vomică. O formulă bună este: Rp t-ra de Kola 15 g + t-ră de nucleu vomică 10 g D.S. int.: 15 picături înainte de mesele principale.

STOICA MARIA — Schitu-Golești: 1) Tratamentul scoliozei trebuie individualizat. Orice exercițiu gimnastic va începe de la poziția de îndreptare și echilibrare maximă a coloanei și bazinului. Gimnastica trebuie urmată timp de mai mulți ani, cît ține perioada de creștere. Exercițiile gimnastice trebuie să se asocieze întotdeauna cu gimnastica respiratorie. Ele vor fi gradate, simple, cu pauze intercalate. Durata, obișnuit de la 20 de minute pînă la 1 oră zilnic. 2) Nu ne-ați scris ce fel de gimnastică ați învățat să faceți. Presupunem că o faceți corect (mişcări simetrice ale miinilor și picioarelor, exerciții de echilibru, în special pe virful picioarelor, suspensie cu căpăstru etc.). 3) În principiu, dacă s-a obținut un grad de corectare care nu se poate menține bine și vîrsta depășește 13—14 ani (cum e cazul dv.) este indicată intervenția operatorie.

P.S. Corespondența pentru această rubrică trebuie să poarte pe plic mențiunea „Pentru poșta medicului”. E de dorit să se evite formularea unui număr mai mare de 2—3 întrebări într-o scrisoare. Întrebările pot fi legate nu numai de cazuri personale de îmbolnăvire ci și de noțiuni de educație sanitară, igienă, profilaxie, probleme de cultură medicală.

Puțină botanică medicală

Infuzii, decocturi și macerații

Multe medicamente sînt extrase din plante medicinale. Tot din astfel de plante se pot prepara infuzii, decocturi (fierturi) și macerații.

Infuzia sau ceaiul se prepară turnînd apă clocotită peste frunzele plantei medicinale. Lăsăm 10-15 minute vasul acoperit, strecurăm și bem simplu sau îndulcit. Sub formă de ceaiuri sînt folosite mai ales plantele aromatice cu uleiuri volatile.

Decoctul se prepară fierbind planta pînă ce lichidul scade la jumătate, apoi strecurăm și îndulcim.

Macerația se pregătește ținînd planta în apă rece timp de 4-15 ore, după care strecurăm și îndulcim. Planta mai poate fi macerată în vin medicinal, în alcool și în ulei timp de 15-20 zile. Ceaiurile care combat răceala, tusea, febra se beau cît mai calde, între mese sau înainte de culcare. Ceaiurile aperitive, amare și tonice, precum și vinurile tonice se beau cu 15-30 minute înainte de masă. Ceaiurile digestive se beau calde, după masă.

Plante purgative sînt fructele de soc, frunzele de cicoare, de crușin, sămînța de in, foile de sena (sub formă de infuzie sau macerație).

Plante întăritoare sînt frunzele de pelin (macerație).

Plante calmante sînt rădăcina de nalbă, rădăcina de valeriană (decoct), floarea de mușețel, de tei, de hamei (infuzie).

Plante pectorale (contra tusei) sînt rădăcina de nalbă, fiertura de orz, semințele de in (decoct), florile de tei, de mac roșu,

de luminărică, de ciuboșica cucului, de podbal, de violete, frunzele de patlagină (infuzie).

Plante diuretice sînt cozile de cireșe, frunzele de frasin, de mesteacăn, mătasea de porumb, coada calului, rădăcina de pir (decoct), lemnisorul, rădăcina de pătrunjel (infuzie).

Plante sudorifice (care provoacă transpirația) sînt florile de tei, de crețușcă, de soc, de mac, luminărică (infuzie), scoarța de salcie (decoct).

Plante vermifuge (contra viermilor intestinali) sînt semințele de dovleac amestecate cu apă sau miere și usturoiul pisat.

Plante anti-reumatice sînt: fructele de ienupăr, frunzele de frasin, de mesteacăn, scoarța ramurilor de salcie, florile de soc, frunzele de salvie (infuzie).

Plante cardiotonice (pentru fortificarea inimii) sînt frunzele de degețel roșu, florile de păducel, de talpa gîștei (infuzie).

Plante depurative (pentru curățirea sîngelui) sînt cicoarea, rădăcina de brustur (fiertură).

Plante pentru digestie sînt florile de tei, de sunătoare, frunzele de mentă, de pelin alb (infuzie).

Plante anti-diareice sînt afinele proaspete sau fierte dacă sînt uscate, fiertura de gutui, de coarnă, ceaiul de coada calului, de izmă, de coajă de gorun, de ghindă.

Fierul în organism

Alături de sodiu, potasiu, calciu etc. fierul face parte din elementele minerale a căror lipsă în organism determină tulburări din cele mai grave.

Nevoile de fier ale organismului depind de pierderile suferite. În mod normal se elimină zilnic 1—2 mg. — prin urină, fecale etc. Eliminările cresc temporar în sarcină, alăptare, menstrale, hemoragii etc.

Scăderea cantității de fier din organism se poate produce și ca urmare a unui aport insuficient, în tulburări gastrointestinale care nu permit o bună absorbție, în boli ale ficatului care produc tulburări în utilizarea fierului etc.

Fierul ajunge în organism prin alimente, în special carne și vegetale. Este bine de aceea să cunoaștem principalele alimente care conțin fier și care vor fi consumate în mod special în perioadele fiziologice care duc la scăderea lui sau în bolile care duc la tulburarea absorbției de fier.

- Spanacul — 2 mg%
- Andivele — 1,9 mg%
- Mazărea — 1,3 mg%

- Cartofii, morcovii, varza, anghinarea — 0,5 mg%
- Lintea, — 4,6 mg%
- Migdalele — 4,5 mg%
- Ficatul — 13 mg%
- Cirnații de porc — 3 mg%

- Ouăle — 2,5 mg%
- Carnea de oaie — 1 mg%
- Carnea de vacă și găină — 0,5 mg%

Dr. E. R.

Dr. Ilia Efimov

La consultație

Pitiriazis versicolor

Un corespondent ne informează cu îngrijorare că după șase zile de expunere la soare, pe litoralul Mării Negre, cînd trupul a început să i se coloreze într-o superbă nuanță arămie, a observat cu stupeoare că la gît și ceafă rămăseseră cîteva pete albicioase, care se cojeau mărunt.

„Am stat aproape două săptămîni cîte trei-patru ore la soare — ne relatează corespondentul nostru — doar-doar se vor bronză și petele acelea albe, dar degeaba! Dacă înainte vreme pielea era uniform albă, acum — după ce m-am bronzat la soare — parcă sînt tărcat. Să fie oare vorba de un început de „vitiligo”, cum mi-a sugerat un prieten suferînd și el de aceeași boală de piele?”

Nu, stimate corespondent, fără să vă fi văzut, vă pot asigura că nu este vorba de „vitiligo”. La această boală de piele, petele albe nu sînt localizate de obicei la ceafă și piept și sînt mult mai întinse. Pe de altă parte, în vitiligo, depigmentările nu apar după iradiațiile solare și nici nu se descuamează mărunt, așa cum ne-ați arătat dv.

După toate probabilitățile dv. suferiți de mai multă vreme, fără să fi dat atenție acestui fapt, de o dermatoză provocată de ciuperca de piele *Microsporon furfur*. Această epidermomicoză, botezată cu un nume latinesc „Pitiriazis versicolor” se caracterizează prin apariția, în-deosebi în jumătatea superioară a trunchiului — pe bust și la ceafă — a unor pete mai mici sau mai mari, de la o gămălie de ac pînă la un bob de linte, deseori unite, prezentînd o varietate de culori de la roșiatic și pînă la culoarea cafelei cu lapte.

Fără să fie prea contagioasă, această ciupercă localizată în stratul cornos al pielii are însă sporii deosebit de rezistenți la acțiunea agenților fizici și chimici. Apariția bolii este în legătură cu transpirația, de unde frecvența sporită în lunile de vară față de cele din timpul iernii, cînd petele aproape că dispar. Lăsînd la o parte aspectul inestetic al acestor pete cafenii, care se întind și în regiunile neacoperite de veșminte, pitiriazisul cauzează adeseori și o mâncărime neplăcută, urmată de descuamări cu coji fărîmicioase.

O altă caracteristică a acestei ciuperce constă în oprirea acțiunii de pigmentare a razelor solare, după descuamare, lăsînd în urma sa pete albicioase. Aceste pete albicioase se confundă uneori cu zonele de piele depigmentate din boala numită vitiligo, ceea ce dă loc la confuzii în privința tratamentului de urmat.

Pitiriazisul versicolor este o boală de piele vindecabilă, cu condiția aplicării unui tratament perseverent. Atunci cînd petele de pitiriazis versicolor sînt reduse ca număr și izolate sînt suficiente badijonări cu tinctură de iod, o dată pe zi, timp de cîteva zile, pentru ca parazitul să fie distrus o dată cu descuamarea pielii atacate de dînsul.

Atunci însă cînd boala fiind neglijată, leziunile s-au întins pe porțiuni mari de piele, se recomandă următoarea formulă:

Rp.

I. Hiposulfid de sodiu	5 gr.
Aqua simplex	100 gr.
II. Acid tartric	5 gr.
Aqua simplex	100 gr.

Din cele două soluții, puse în sticlute separate, bolnavul se va fricționa mai întii energetic pe toate porțiunile de piele atacate de ciuperca cu soluția de hiposulfid de sodiu. După o pauză de 2-3 minute, necesară evaporării soluției, se va tampona umed cu o bucată de vată mușată în soluția 5 la sută de acid tartric. Tratamentul va fi făcut o dată pe zi, seara, și urmat timp de cel puțin două săptămîni. În fiecare dimineață se va face o baie generală, săpunind bine corpul cu un săpun moale de potasă (săpun negru).

Abia după acest tratament, cînd petele vor fi dispărut cu totul, pentru distrugerea eventualilor spori rezistenți se recomandă 10-12 ședințe de raze ultraviolete sau în doze progresive un număr egal de băi de soare.

În felul acesta nu vom mai avea surpriza neplăcută de a ne trezi cu un trup „tărcat”, în locul unei uniforme și estetice bronzări.

FILMUL

FEDERICO FELLINI:

Cum am ajuns regizor

Sub acest titlu, săptăminalul „Nedeala” a publicat un fragment dintr-o carte a marelui regizor italian Federico Fellini, autorul unor filme de răsunet ca „Noaptea Cabriiei”, „La strada”, „Dolce vita”, „8 și jumătate”. Convinși că aceste însemnări vor prezenta interes și pentru cititorii noștri, reproducem câteva pasaje.

Il recunoașteți? Da, nu v-ați înșelat. E chiar regizorul Grigori Ciuhrai. Dar de ce-i așa de încotoșmănat în plină vară? Pentru bunul motiv că se află în Extremul Nord, în orașul Inta din tundra polară, unde tournează filmul: „Au fost odată un moș și o babă” (Interpreți principali: Ivan Marin, Vera Kuznețova, Galia Polskih, Gheorghii Martiniuk).

„LENFILM” — 1964

Nu vom stăruia asupra valoroaselor pelicule realizate anul acesta de cineaștii cunoscutului studioul leningrădean. Despre „Hamlet” al lui Kozintsev s-a scris mult și se va mai scrie cu siguranță; „Rude de singe”, film distins cu un premiu la Festivalul internațional de la Buenos Aires a fost vizionat și apreciat și de spectatorii noștri, care au avut prilejul să vizioneze și o altă producție a studioului: impresionanta realizare a lui Nikolai Cerkasov în rolul savantului Dronov din „Totul rămâne oamenilor”, pentru care actorului i s-a atribuit Premiul Lenin.

În aceste câteva rânduri ne propunem să-i informăm pe cititorii noștri despre activitatea actuală și despre proiectele de viitor ale cineaștilor de la „Lenfilm”.

În primul rând trebuie să amintim că recent a fost terminată construcția noilor pavilioane ale studioului, care îi vor spori capacitatea de producție până la 21 de filme pe an.

Un alt lucru vrednic de semnalat este că, în momentul de față, trei cunoscuți actori de cinema își fac debutul la „Lenfilm” ca regizori. Innokenti Smoktunovski, strălucitul Hamlet, lucrează la ecranizarea romanului „Iarna nemulțumirii noastre” de John Steinbeck; Pavel Kadocinikov, in-

terpretul neuitatului Meresiev din „Povestea unui om adevărat” și al multor altor personaje, realizează comedia eroică „Marș victorios” iar Leonid Bîkov, protagonistul „Dragostei lui Alioșa”, comedia „Iepurașul”.

Majoritatea filmelor aflate în lucru în studioul leningrădean au fost încredințate unor regizori tineri. Printre ele menționăm „Prietenii și ani” (scenariul L. Zorin, regizor V. Sokolov), „În întimpinarea furtunii” (scenariul D. Granin, regia S. Mikaelian), „O unică iubire” (scenariul S. Antonov, regia V. Tregubovici) ș.a.

Dar reprezentanții generației vîrstnice? F. Ermler termină un film despre albgardiștii emigrați, intitulat „Zile”, V. Vengherov transpune în film un scenariu al Verei Panova — „Într-un orașel muncitoresc”, A. Ivanov adaptează pentru ecran „Intervenția” de L. Slavin. În ce-l privește pe Iosif Heifit, după terminarea filmului „O zi de fericire” se consacră acum, pentru o vreme, activității de conducător al primei grupe de creație a studioului.

În același timp, pe platourile „Lenfilm”-ului sînt în curs de turnare și trei pelicule consacrate lui Vladimir Ilici Lenin: „Pe o singură planetă”, „Prima Bastilie” și „Cel dintîi oaspete”, ca și filmul panoramic „Salvele Aurorii”.

colaborezi la un film despre viața lui don Morosini, preotul împușcat de naști.

Trebuie să explic de ce Rossellini mi s-a adresat mie. Totul a pornit de la Aldo Fabrizi (a jucat în filmele „Roma, oraș deschis”, „S-a furat un tramvai” N.R.) Il cunoscusem cu vreo cinci-șase ani înainte, cînd, tînr de 18 ani, venise la Roma din provincie. În ciuda vîrstei era încă pe atunci un comic foarte popular.

Într-o seară eram amîndoi într-o cafea și Fabrizi a observat că n-am bani. A venit la masa mea și mi-a propus să cinăm împreună. Din seara aceea am devenit prieteni.

Scriam pentru el mici scenete, farse, pe care actorul le juca pe estradă. Apoi a înființat o trupă pe care a numit-o „Științele dragostei” (ea m-a inspirat la crearea filmului „Luminile varietetului”). Un an încheiat am colindat Italia cu trupa lui.

Această perioadă a fost și ea excepțional de utilă pentru mine. Și azi încă impresiile adunate atunci mă ajută în filmele mele. Atunci am descoperit provincia italiană, omul din sudul Italiei...

Roberto venise la mine ca să-l rog pe Fabrizi să joace rolul preotului, contra unui onorar — îmi amintesc — foarte mic. Așa s-a născut ideea filmului „Roma, oraș deschis”. Rossellini mi-a făcut cunoștință cu Sergio Amidei și noaptea, după ce îmi ter-

minam treaba la prăvălioară, ne întilneam și lucram la scenariu.

Pe atunci nici nu mă gîndeam la regie și pentru prima oară îmi încercam forțele în dificilul domeniu al scenariului.

Mai tîrziu a urmat „Dragoste” film pe care l-am realizat nu numai ca scenarist, ci și ca actor. Pentru rolul din acest film, fără să stau la gînduri, mi-am decolorat părul și mi-am lăsat barbă, ceea ce denotă seriozitatea cu care priveam cinematograful.

Se prea poate că dacă nu l-aș fi înțilnit atunci pe Rossellini aș fi azi altceva, de pildă director de circ. Căci circuitul m-a atras întotdeauna. Ca și cinematograful, este un amestec de tehnică, precizie și improvizatie. Îi lipsește doar actualitatea.

Lucrînd cu Rossellini am înțeles că cinematograful este pentru mine nu numai cel mai potrivit mijloc de auto-exprimare, ci și cel mai potrivit mod de viață. Fiecare film este o bucată din viața mea. Cînd turnez, sînt fericit.

„Hiperboloidul inginerului Garin”, apreciatul roman științifico-fantastic al lui Alexei Tolstoi va fi transpus pe ecran. Regia va fi semnată de A. Ghințberg care, împreună cu I. Manevici, este și coautor al scenariului. Iată și cîțiva interpreți: inginerul Garin — E. Evstigneev, Manțev — Nikolai Cerkasov, Șelga — A. Kuznetov, Taraskin — Iuri Saranțev.

Pe stadionul „Dinamo” din Leningrad a avut loc prima spartachiadă... a studiourilor de filme din U.R.S.S. Au participat peste trei sute de actori, regizori, operatori, pictori, grimeri, montori, reprezentînd „Lenfilm”-ul, „Mosfilm”-ul, studiourile „M. Gorki” din Moscova, „A. Dovjenko” din Kiev și pe cel din Rîga.

De mult succes (la spectacole) s-au bucurat popularii actori Leonid Bîkov și Leonid Iukov, cunoscutul specialist în filmări combinate I. Filițin, pictorul M. Ibraghimov și alții.

Programul spartachiadei a inclus atletism, natație, șah, tir, tenis de masă, baschet, volei și fotbal. Eroii originali competiției au fost fotbalistii de la „Lenfilm”, care și-au învins cu 6-0 adversarii de la studioul „Gorki”. Onoarea acestuia a fost oarecum spălată de voleibaliste care au triumfat asupra rivalelor de la „Lenfilm”.

Sute de locuitori ai orașului Ivanovo au răspuns invitației lansate de o grupă de filmare de la studioul „Gorki” venită în importantul centru textil pentru a turna exteriorele și scenele de masă ale filmului pe ecran lat „Tovarășul Arseni”. Filmul se realizează după cartea cu același nume a scriitorului A. Vasiliev, închinată vieții și activității marelui revoluționar Mihail Frunze. Rolul lui Frunze este interpretat de tînrul actor R. Homiatov, pe care l-am văzut recent în „Impușcături în ceață”.

La Moscova, Leningrad, Kiev și Tbilisi a avut loc o „Săptămîna a filmului științific englez”. Programul ei a cuprins filme cu o tematică variată, de la producția satirică „Automobile 2000”, la filmele medicale „Fumatul și dv.”, „Dușmanii invizibili” ș.a. Cu acest prilej U.R.S.S. a fost vizitată de un grup de cineaști din Marea Britanie, condus de A. Alton, președintele Asociației britanice a filmului științific.

O echipă de cineaști de la „Mosfilm” și-a instalat „labăra de vară” pe șantierul magistralei feroviare Abakan-Taișet, în Siberia răsăriteană, unde tournează un film despre eroica, romantica muncă desfășurată pe acest șantier al tineretului, despre lupta constructorilor cu natura aprigă a taigalei. La baza scenariului se află romanul ziaristului Vladimir Orlov „Pepenele murat”, care urmărește destinul a zece tineri, oameni foarte diferiți, veniți să lucreze pe șantier. Regia e semnată de Valeri Uskov și Vladimir Krasnopolski.

SE TURNEAZĂ

„Aventură moscovită”

Acțiunea se petrece pe stadionul de la Lujniki și pe strada Alexei Tolstoi, pe bulevardul Kutuzov și în piața Maiakovski și alcătuieste laolaltă intriga comediei cinematografice „Aventură moscovită”, la care lucrează actualmente regizorul Eldar Riazanov (scenariul: B. Laskin și A. Galici).

Vorbînd, într-un interviu, despre subiectul și interpretii noului său film, regizorul Riazanov a spus printre altele:

— Eroii filmului sînt un ziarist întors la Moscova dintr-o deplasare (interpretul acestui rol — Oleg Borisov), un director de restaurant

— o tînră absolventă a Institutului „Plehanov” (interpretă, Larisa Golubkina), studenți ai Institutului de arhitectură. De fapt, facem un film despre Moscova, căci capitala e prezentă în fiecare episod. Ferestrele largi ale „decorurilor” noastre naturale se deschid mereu spre priveliștea animatelor străzi moscovite. Acțiunea se va desfășura deci într-o adevărată ambianță de documentar.

Hamlet 1964 este un mare amator de sporturi nautice. Ceea ce și explică costumul cu totul „neistoric” pe care îl poartă. Innokenti Smoktunovski a fost surprins de fotograf în drum spre plajă.

IN JURUL LUMII

In țara

piramidei Soarelui

Mexicul este una dintre cele mai interesante țări din lume. Natura țării este neobișnuit de bogată, de pitorească și de diversă. Viața poporului mexican — modul de trai și istoria acestuia — are foarte multe particularități, care o deosebesc de viața celorlalte țări chiar din America Latină, deși ele au multe trăsături comune.

Pământul Mexicului adăpostește nenumărate monumente străvechi. Iar când privești ciclopicele piramide ale Soarelui și Lunii, splendide opere arhitectonice care, prin măreția lor, nu sînt mai prejos de celebrele piramide egiptene sau vizitezi frumoasele palate și temple ale triburilor maya din Yucatan, încerci un simțămînt de adînc respect față de creatorii acestor minuni — opere de mare valoare a culturii materiale mondiale — și față de cei care le îngrijesc și le păstrează cu multă dragoste.

Extrem de interesantă este și istoria țării. Mexicul este unul din primele teritorii pe care au debarcat, acum mai bine de patru sute de ani, conchistadorii spanioli. Poporul mexican a fost unul dintre primele popoare din

America Latină care a scuturat jugul colonial al Spaniei. Revoluția mexicană din 1910—1917 a fost cea dintîi revoluție anti-imperialistă de pe continentul american.

Istoria poporului mexican este o adevărată cronică de fapte de vitejie, cuprinzînd multe nume de eroi venerați de mexicani. Aș vrea, însă, să subliniez mai ales ce am văzut nou în Mexic, cu prilejul recentei mele vizite în această frumoasă țară.

Extrem de semnificativ mi s-a părut faptul că, în ciuda marilor dificultăți legate de moștenirea colonială și de dominația imperialistă, poporul mexican a dobîndit în ultimii ani succese importante în dezvoltarea economiei. În perioada postbelică în Mexic a luat o mare dezvoltare

agricultura și, în consecință, țara a început să exporte bumbac și vite cunoscute. Anul acesta Mexicul a vîndut, pentru întîia oară în istoria sa, 44.000 de tone de griu. Această țară din America Latină pășeste pe drumul industrializării. În ultimul timp au luat naștere mari centre industriale, se extinde baza metalurgică și sporesc resursele energetice.

Doi prieteni de-ai mei — Manuel Messa, președintele Institutului de relații culturale mexicano-sovietice și inginerul Acosta, unul din colaboratorii fostului președinte al Republicii Mexic, generalul Lazaro Cardenas, m-au invitat să vizitez șantierul hidrocentralei de pe riul Balsas. De la bun început, călătoria promitea să fie extrem de interesantă. Pe

Vite spre izvor, într-un peisaj caracteristic pentru podișul central al Mexicului.

Ciudad de Mexico — Bulevardul Paseo de la Reforma

o vastă parte a teritoriului său Mexicul este scaldat de o parte de apele Oceanului Pacific, iar de alta de acelea ale Golfului Mexic. Și totuși, apa potabilă constituie o problemă acută, din cauză că Mexicul e sărac în ape curgătoare. Balsas este unul dintre cele mai mari riuri ale țării.

După 24 de ore de călătorie cu un automobil modern, condus de mîna încercată a inginerului Acosta, am ajuns pe țărmul Oceanului Pacific. De acolo, nu departe de locul unde Balsas se varsă în Pacific, am putut vedea grandioasa panoramă a șantierului hidrocentralei. Ingerul Acosta și hidroconstructorul Hector Irhart, conducătorul șantierului, ne-au arătat că lucrările de construcție se realizează sub conducerea guvernului iar propunerea de construire a hidro-

centralei de pe Balsas a fost făcută de generalul Lazaro Cardenas, un remarcabil om de stat care, în momentul de față, este președintele comisiei speciale a construcției de pe Balsas.

Primele agregate care vor intra în funcțiune vor furniza țării circa 1 milion de kilowați-ore de energie electrică. Construcția hidrocentralei va fi terminată chiar anul acesta. Într-un viitor apropiat, pe riul Balsas vor mai fi construite încă două baraje. Prin realizarea acestor proiecte mexicanii vor primi o mare cantitate de energie electrică, care le va îngădui să construiască noi bazine de apă potabilă, să alimenteze cu apă mari pustii, să înalțe fabrici și uzine.

B. Rudenko

in drum spre Amaltea

10.

Nuvelă de aventuri științifico-fantastice de A. și B. STRUGAȚKI

Planetocarul fonic „Tahmasib”, condus de căpitanul Bikov, se află în drum spre Amaltea pentru a veni în ajutorul unor cercetători cosmici amenințați de foame. În apropierea lui Jupiter planetocarul suferă o avarie și se cufundă, treptat, în abisul de hidrogen al uriașei planete.

(Urmare din numărul trecut)

9.

Mollard se comporta minunat în condiții de imponderabilitate. E adevărat, însă, că uneori mai făcea câte o mișcare bruscă și rămînea suspendat sub plafon, de unde trebuia să fie tras înapoi.

— Fo-oc! comandă Iurkovski.

Danghe apăsă butonul de declanșare. În tubul de lansare se auzi un bubuit. Și, în același moment, obturatorul spectrografului începu să țâcăne. Iurkovski văzu în periscop cum în ceața portocalie prin care se prăbușea acum nava explodau, țîșnind în sus, unul după altul, ghemotoacele albe de flăcări: douăzeci de explozii de bombe de explorare cu radiații mezonice.

— M-minunat, rosti încet Iurkovski.

Afară presiunea creștea. Danghe vorbea tare, urmărind cu coada ochiului dispozitivul de marcare al spectroanalizatorului:

— Hidrogen molecular — optzeci și unu și treizeci și cincă, heliu — șapte și unsprezece, metan — patru și șaisprezece, amoniac — unu zero unu... Se întărește linia de neidentificare... — C-cădem, spuse Iurkovski. M-metan, numai p-patru...

Răsucindu-se cu îndeminare, Danghe nota indicațiile aparatelor. Iurkovski îl căută din ochi pe Mollard. Acesta se legăna încet sub plafon, zîmbind trist.

— Trage-l jos, Grigori, spuse Iurkovski.

Danghe se ridică, îl apucă pe Mollard de picior și-l trase.

— Charles, îl muștră el blajin. Nu mai face mișcări brusce. Bagă-ți virfurile pantofilor aici și ține-te.

Mollard oftă adînc și trase capacul tubului de lansare.

— Soarele! exclamă deodată Danghe.

Iurkovski se aplecă spre periscop. Din ceața portocalie se ivi, pentru cîteva secunde, un disc de un roșu spălăcit.

— Asta-i pentru ultima oară, rosti Danghe, tușind.

— Voi deja trei ori spus ultima oară, observă Mollard, închizînd capacul și verificînd incuetoarea. Adio, Soare, cum spus căpitan Nemo. Dar s-a întimplat că nu ultima oară...

În compartimentul observatorului intră Bikov, tîrșindu-și potcoavele magnetice pe podea.

— Terminați-vă treaba, spuse el, întunecat.

— De ce? întrebă Iurkovski, întorcîndu-se spre el.

— Soarele! exclamă deodată Danghe. Peste o jumătate de oră bombele voastre vor exploda în încăperea.

— Dar o-o-observație periscopică ne mai dai voie să facem? întrebă Iurkovski.

— Periscopicele se aprobă, rosti Bikov. Distrăți-vă.

Se întoarse și ieși. Danghe spuse:

— Asta-i, știam eu. N-a ieșit nimic. Lipsese sincronizarea.

Conectă aparatele și se apucă să scoată bobina din dictafon:

— Iog-ganici, îl interpelă Iurkovski. După mine, Alexei a pus la cale ceva. Tu ce c-crezi?

— Nu știu, spuse Danghe, privindu-l fix. De unde ai mai luat-o și pe asta?

— Are o m-mutră deosebită, spuse Iurkovski. Eu îl c-cunosc.

Un timp tăcură cu toții și numai Mollard oftă adînc pentru că începuse să i se facă greață.

Apoi Danghe hotărî:

— Vreau să mîninc. Unde-i supa, Charles? Dumneata ai vărsat supa dar noi sintem flămînzii. Cine-i azi de serviciu?

— Eu, spuse Charles.

La gîndul mîncării i se făcu și mai rău — dar rosti totuși:

— Eu mă duc și pregătît altă supă.

— Soarele! exclamă Iurkovski.

Danghe își apăsă ochiul lovit de ocularul telemetrului.

— Ei, vedeți? spuse Mollard. Iarăși Soarele.

— Asta nu-i Soarele! se împotrivi Danghe. — D-da, spuse Iurkovski. Poate că nu-i S-soarele.

Ghemulețul îndepărtat se lumina, acoperit de o ceață brună, pâlă, se umflă, se lăți în pete cenușii și dispără. Iurkovski privea înclătîndu-și dinții așa de tare încît îi zvîcniră templele. „Adio, Soare, gîndi el. Adio, Soare”.

— Vreau să mîninc, spuse Danghe, supărat. Să mergem la bucătărie, Charles!

Se smulse cu îndeminare de lingă perete, pluti pînă la ușă și o deschise. Mollard se smulse și el dar se izbi de capul de cornișă.

Danghe îi prinse mina cu degetele răsfirate și-l trase pe culoar. Iurkovski auzi cum Iog-ganici îl întrebă: „Ei cum e viața, bună-ă?”

Mollard răspunse „Bună-ă dar foarte incomodă” — „Nu-i nimic, replică Danghe, cu o voce înviorată. Ai să te deprinzi curînd”.

„Nu-i nimic — gîndi Iurkovski, în curînd totul se va termina”. Se uită în periscop. Deasupra planetariului ceața brună se condensa, dar dedesubt, în abisuri de neînchipuit, în adîncurile fără fund ale prăpastiei de hidrogen, mijca o lumină stranie, roză. Atunci Iurkovski închise ochii. „Să trăiești, să trăiești mult, să trăiești veșnic”. Se apucă cu mîinile de păr și își strînse pleoapele. „Să surzești, să orbești, să mușești — dar să trăiești, să simți Soarele și vîntul pe pielea iar alături — un prieten. Durere, neputință, miță. Ca acum... Fie ca acum întotdeauna”.

Deodată își auzi răsufllarea prîpîită și se desmetici. Senzația de groază nebună și deznădejde insuportabilă dispăru.

Își smulse mîinile de pe față, deschise ochii și văzu că stă pe podea. Căderea „Tahmasib”-ului se încetinea, obiectele căpătau greutate. Iurkovski se întinse către pupîrul micuț și etanșă deschizăturile — ferestruici tăiate în invelişul tare al nacelei locuite, în care se introduceau receptoarele aparatelor. Apoi împănă cu grijă tubul de lansare a bombelor, adună cutiile împrăștiate și le stivui grijuliu pe stela. Privind în periscop i se păru — și probabil că chiar așa era — că întunericul de deasupra devenise mai dens iar sclipirea roză de jos mai intensă. Planetologul se gîndi că la o asemenea adîncime spre Jupiter nu pătrunsese încă nici un om — poate că numai Serioja Petrușevski, fie-i luminoasă amintirea, dar și el probabil că explodase mai înainte.

Ieși pe culoar și se îndreptă spre salonul ofițerilor, cercetînd în drum toate cabinetele. „Tahmasib” cădea încă, dar cu fiecare minut mai încet și Iurkovski mergea în virful picioarelor de parcă ar fi fost sub apă, balanșindu-și mîinile și făcînd, din cînd în cînd, salturi involuntare.

În romînește de ION HOBANA

(Va urma)

Este o crimă accidentul ?

(urmare din pag. 4-a)

s-ar fi filmat cu încetitorul. Judecând după urme, roțile din spate ale mașinii au alunecat spre dreapta. Apoi una din ele, cea din dreapta, s-a lovit de bordura trotuarului și, descriind un cerc, a urcat în plină viteză pe trotuar.

A urmat o lovitură puternică de zidul unei case, scrișnet de metal, zornăit de sticlă spartă, după care liniștea s-a așternut din nou.

Nimeni, nici chiar cei care erau foarte aproape de locul întâmplării, n-a auzit țipetele fetei aflate în drumul mașinii. Mulți și chiar șoferul au văzut-o abia după catastrofă. Zăcea pe zăpada albă, imaculată, proiectată de lovitură la câțiva metri de mașină. Era culcată pe spate, cu mâinile desfăcute, privind cu ochi reci abisul de unde coborau neconștienți fulgi de nea. De sub palton se vedea o fișie de rochie.

Fulgii îi cădeau pe față, se depuneau pe ochii larg deschiși și se topeau numai decit, căci trupul omenesc mai păstrează un timp căldura chiar și după moarte.

Ceva mai jos, foarte aproape de locul întâmplării, veselie continua. Oamenii dan-

sau, atenți să nu atingă masa împodobită și o așteptau pe sărbătorită.

...Viteza mare este cea mai frecventă sursă de accidente de circulație. Dar nu atât viteza în sine cât depășirea ei.

Ce înseamnă însă depășirea vitezei ?

Depășire înseamnă a merge mai repede decit trebuie în anumite condiții. Pentru roți și motor nu are nici o importanță dacă drumul e lat sau îngust, dacă e uscat sau acoperit de gheață, dacă e înșesat de oameni și mașini sau e liber, dacă e întuneric sau lumină, dacă mașina are cauciucuri noi sau roase... Motorul și roțile lucrează orbește, dar ele execută întocmai comanda celui ce se află la volan. Șoferul e dator să știe și să vadă tot ! E dator să cîntărească bine situația și dacă trebuie să sporească sau să micșoreze viteza la nevoie.

Krîlov n-a făcut nici una nici alta.

De ce mi-am amintit de aceste întâmplări, de mult lămurite și clasate ? În dorința de a încheia aceste scurte însemnări cu un sfat : vă recomandăm, stimați șoferi și dragi pietoni, maximum de atenție !

PRACTICE • FRUMOASE
IGIENICE • CONVENABILE

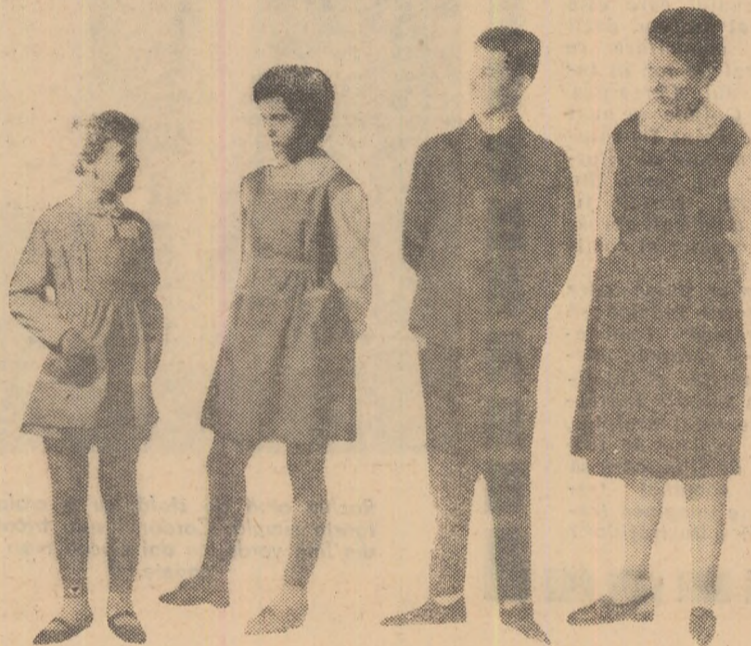

TRICOTAJE
din
BUMBAC
pentru adulti și copii
Modele, contexturi
și culori diferite

BLUZE • JACHETE
SCAMPOLOURI • VESTE
CAMAȘI • ARTICOLE
DE LENJERIE

Recomandări: Produsele se spală în apă caldută în care se adaugă fulgi „Alba lux” (o lingură la 5 litri apă) Se clătesc în apă caldută și apoi rece. Se stors prin presare. Nu se usucă prin alinare și nici pe sobă sau calorifer.

NOILE UNIFORME ȘCOLARE

Frumoase, practice, comode,
rezistente.

Se pot cumpăra și cu plata în rate

Pentru
COLECTIVIȘTI
aparatele de
radio :

MODERN
FANTEZIA
ORIZONT
SI
HORA

se vînd și cu plata
în RATE la
MAGAZINELE
COOPERATIVELOR
DE CONSUM

PRODUS
COLOROM

COLOROM

GALLUS

VORSESTE ORICE TESĂTURI
MĂTASE • BUMBAC • LINA
ROCHII • HAINE • BLUZE

SOLDARE

SEZONIERĂ

NUMAI ÎNTRE
3 AUGUST - 10 SEPTEMBRIE

MARI REDUCERI DE PREȚURI LA ARTICOLE DE VARĂ

Marfuri de calitate - Sortimente variate

TESĂTURI: In - Bumbac - Mătase

TRICOTAJE: Bumbac - Relon
Lină amestec

MARI REDUCERI DE PREȚURI
20-25 %

MARI REDUCERI DE PREȚURI
20-30 %

INCĂLȚĂMINTE: Bărbătești - Damă

GALANTERIE - MAROCHINĂRIE
Pălării - Posete - Cravate

CONFECTII: Rochii - Costume
Compleuri

3 AUGUST - 10 SEPTEMBRIE

3 AUGUST - 10 SEPTEMBRIE

SOLDARE

SEZONIERĂ

Nu pierdeți ocazia de a fi buni gospodari, căci omul gospodar își face vara sanie și iarna car.

Monstrul de la Loch-Ness există!

Puține ciudățeni ale naturii au făcut să curgă mai multă cerneală, au ocupat, periodic, mai multe coloane ale presei mondiale ca monstrul de la Loch-Ness. Și acum iată-l din nou în actualitate — dar de data asta cu perspectiva de a nu mai reveni ca un mister, ci ca o constatare bine întemeiată a științei.

Pentru cei care n-au mai auzit pînă acum despre ciudata făptură ne vom îngădui să dăm mai întâi câteva amănunte despre istoricul căutării ei.

Loch-Ness este un lac situat în comitatul Inverness din nordul Scoției. Vechi cronici păstrate în biblioteca municipală din orașul Inverness amintesc despre un monstru înfricoșător care ar trăi în adîncurile lacului Loch-Ness. În 1880 un mic vas s-a rătăcit și scufundat în împrejurări misterioase în apele lacului (nici un călător n-a mai ieșit la suprafață) și iocitorii din Inverness și-au adus deodată aminte de „dragonul” pomenit în cronicile lor. Un scafandru, pe nume Mac-Donal, și-a permis însă să se îndoiască de autenticitatea poveștilor despre „dragon”, a coborît pe fundul lacului dar cînd a revenit la suprafață n-a mai cutezat să arboreze disprețul anterior. Văzuse „dragonul”! De atunci, în multe ziare și reviste au apărut nenumărate relatări ale unor martori oculari, ale unor partizani sau adversari ai „minunii” din Loch-Ness.

Monstrul atrăgea în fiecare vară mulțimi de turiști. Devenise și o afa-

cere pentru hotelieri. Șapte expediții științifice s-au succedat, rînd pe rînd, pentru a lămuri misterul existenței sale. Dar taina n-a putut totuși fi elucidată pînă la capăt.

Cea din urmă expediție, organizată în mai anul acesta de ziarul „Observer”, pare că aduce ultimul cuvînt în materie. Expediția e alcătuită, în afară de savanți și ziariști, din scriitorul Norman Collins, membru al parlamentului britanic, scriitoarea Constance White și Robert Scott, fiul celebrului explorator polar. Un rol foarte activ îl joacă și așa numitul „Birou pentru cercetarea fenomenului de la Loch-Ness” condus de inginerul Tim Dinsdale. Membrii expediției au ajuns la concluzia că „Nessy” — cum alintă ei monstrul — este un pleziozaur. Tim Dinsdale a reușit să-l filmeze — după o pîndă neîntreruptă de cinci zile și cinci nopți — și acum se știe că „dragonul” are 10—15 metri lungime, citeva cocoșe, o culoare negru-roșcată și poate înota sub apă cu o viteză de 36 de noduri.

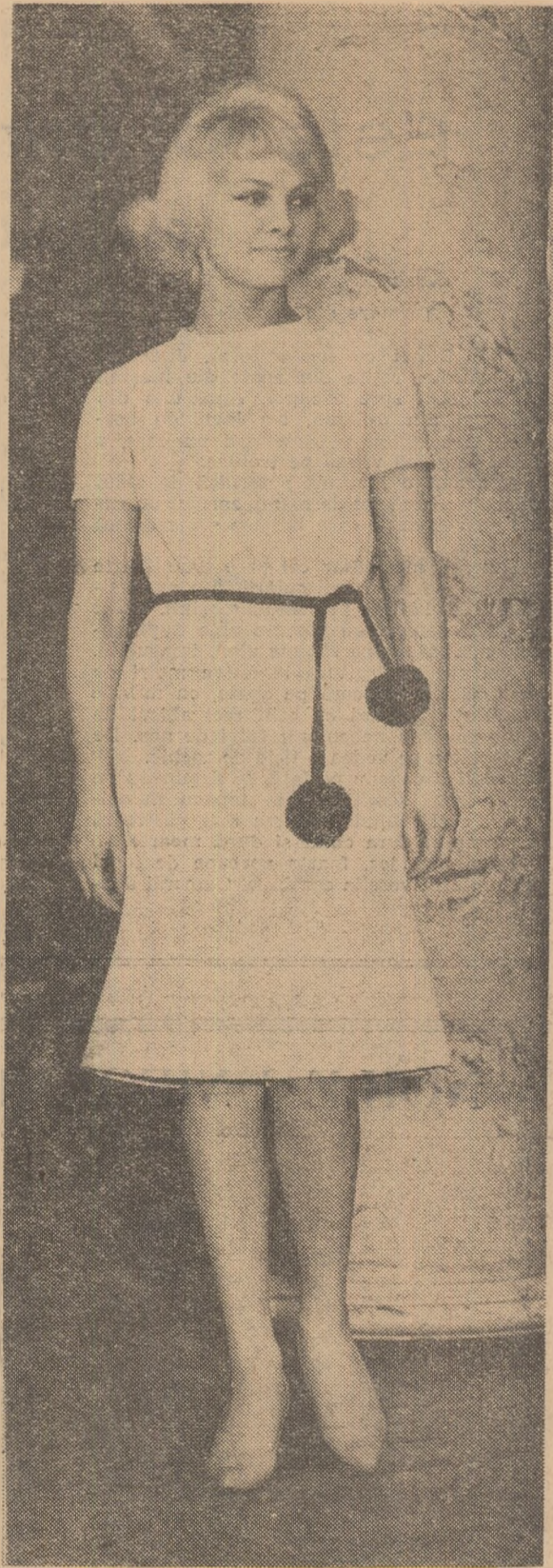
După părerea membrilor expediției, monstrul a ajuns în lacul Loch-Ness

pe cînd acesta era încă un fiord. S-ar putea, însă, să fie vorba de mai multe exemplare.

Intrebat de un ziar sovietic ce părere are despre relatările de pînă acum ale expediției organizate de „Observer”, candidatul în științe biologice Serghei Kostantinovici Klumov, colaborator al Institutului de oceanologie al Academiei de Științe a U.R.S.S., a declarat:

— Cred că materialele expediției și în special acelea ale lui Tim Dinsdale merită toată luarea aminte. Primesc cu regularitate vești de la membrii expediției. De aceeași părere cu mine este și Lev Alexandrovici Zenkevici, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. Sint înclinat să cred că dacă „Nessy” nu e un pleziozaur, atunci e o rudă foarte apropiată cu pleziozaurii, conservată pînă în zilele noastre mulțumită condițiilor prielnice din lacul Loch-Ness. Expediția își continuă lucrările pînă în octombrie. În curînd, deci, vom ști totul și în amănunțime.

A. Saveliev

Rochie albă de stofă, cu o croială foarte simplă. Cordonul este tricotat din lînă verde, cu doi ciucuri mari la capete.

V. Nazarenko

Ghinionul

lui

Don Quijote

De obicei, iconografia operei lui Cervantes ni-l înfățișează pe Don Quijote ca pe un bătrînel deșirat, jigărit și caraghios. Ceea ce face ca mai toți cititorii să și-l imagineze așa pe „Cavalerul tristei figuri”.

Cu toate acestea, Cervantes nu și-a zugrăvit chiar așa — ba chiar de loc așa — eroul.

În prima pagină a primului capitol din primul volum, Cervantes scria: „Cavalerul nostru se apropia de cincizeci de ani”. Deci, cum am spune azi. Don Quijote era departe de vîrsta pensionării.

În aceeași primă pagină autorul mai spune: „Era un om puternic, cu trup uscățiv și o față suptă, îi plăcea să se scoale cu noaptea în cap și era un vînător pasional”.

Nu rezultă deci deloc

că Cervantes avea intenția să facă din Don Quijote un bătrîn caraghios. Și nu avea această intenție din încă un motiv: Don Quijote era mai tînăr decît... Cervantes însuși. Romanul

a fost început în 1602 iar autorul, născut în 1547, avea peste 50 de ani cînd Don Quijote a apărut în planurile lui creator.

Cînd din cauza acestei imagini învîdăcinate ni-l reprezentăm pe Don

Quijote ca pe un om bătrîn, rîdem deseori de neconcordanța dintre vîrstă și setea lui de aventuri cavalești. Din această pricină ne scapă uneori sensul adevărat al romanului care este mult mai profund decît această comicizare ce n-a intrat de loc în intențiile lui Cervantes.

Don Quijote a avut ghinion. Prins în cătușele fermecate ale ilustrațiilor de carte, din „Cavalerul tristei figuri” el a devenit aproape un „cavaler al comicei figuri”.

Dar n-ar putea oare nemuritorul hidalgo să „întinerească” (mai exact să-și recapete adevărata vîrstă și înfățișare) în mîinile îndrăznețe ale unui sculptor, pictor, regizor de teatru sau de film, care să citească romanul trecînd peste imaginea tradițională a ilustrațiilor?

○ întîmplare cu un tablou

La începutul lui 1913, celebrul tablou al lui Repin „Ivan cel Groaznic și fiul său Ivan” se afla expus nu de multă vreme în galeriile Tretiaikov. În anii aceia pînă se erau, ca astăzi, protejate de sticlă. De aici s-a tras și nenorocirea...

Pe la mijlocul primei luni a anului, mai precis la 16 ianuarie, printre vizitatorii galeriilor se afla un tînăr înalt, cu fața frumoasă dar de o paloare bolnăvicioasă, pe nume Abram Balașov. Tînărul era mare amator de cărți și icoane vechi. După ce a trecut aproape în fugă prin fața tablourilor expuse și a întîrziat o clipă lingă „Boieroaica Morozova” a lui Surikov, Balașov s-a năpustit pe neașteptate spre „Ivan cel Groaznic și fiul său Ivan” și a lovit tabloul cu un cuțit de cizmărie, strigînd cît îl ținea gura: „Destul sînge!” Cuțitul a sfîșiat pînza în trei locuri — de la tîmpla lui Groznii pînă la umărul acestuia, de-a lungul nasului țareviciului, cărui i-a retezat și degetele de la mîna dreaptă.

Firește, Balașov a fost imediat legat și spre surprinderea celor care l-au imobilizat n-a opus nici o rezistență ci a continuat doar să strige: „Prea mult sînge!”

Înainte ca pictorul să afle de întîmplare, din Petersburg au și sosit doi restauratori de la Ermitaj. Dar Repin a sosit și el deîndată. Chiar în ziua sîririi, pictorul s-a apucat de lucru și în aceeași seară a părăsit Moscova. În urma lui a rămas un „Groznii” complet refăcut dar mult inferior primei variante. După o săptămînă de muncă încordată restauratorii D. Bogoslovski și I. Vasiliev de la Ermitaj au reușit să repare greșeala săvîrșită chiar de autorul pînzei. Așa a fost salvată una din capodoperele artei ruse. Cînd în aprilie al aceluiași an Repin a revăzut tabloul, el l-a privit lung, fără a scoate un cuvînt, de parcă n-ar fi observat nimic.

Scurt metraje

● După cîțiva ani de conviețuire soșii au ajuns să aibă în sfîrșit un țel comun — divorțul.

● Noul frigider emană răceala creatoare a autorilor lui.

● În ciuda legilor fizicii, frecvențele dintre colegi nu duc la stabilirea de relații calde.

● Hotărît să infirme prejudecata că o căsătorie contractată într-un an bisect e semn rău, s-a însurat de două ori în același an.

● A ieșit la pensie cu reputația de funcționar promișător.

● Străduiește-te să nu ai mai mulți dușmani decît îți trebuie.

● Nu te înrîsta că ești pesimist. Rîsti să se creadă că ai fost optimist.

● Ar fi dat toate rîndurile lui inspirate pentru două rîndulețe banale despre el, publicate în Enciclopedie.

● Cînd nu mai au ce lua de la om iau de la el exemplul.

S. Țipin

UMOR

Pantalonii

— Aș vrea să-mi cos o pereche de pantaloni.

— Vreți pantaloni sau vestă?

— Credeți că materialul îmi ajunge numai pentru vestă?

— Eu nu cred nimic dar trebuie să știu ce vreți să vă coaseți.

— Vreau să-mi cos o pereche de pantaloni.

— Vasăzică, una pereche pantaloni. Bărbătești sau de damă?

— Aș vrea o pereche de pantaloni pentru mine.

— Să fi spus așa. Va să zică, una pereche pantaloni bărbătești. Cu materialul nostru sau al dumneavoastră?

— În trimestrul trecut planul de comenzi individuale cu materialul cooperativei a fost îndeplinit.

— Cu materialul meu.

— Uitați-vă, e pe masă.

— Să fi spus așa. Va să zică una pereche pantaloni bărbătești cu materialul clientului. Cîți craci de pantaloni să vă facem?

— Cred că pantalonii se poartă cu doi craci.

— Nu mă interesează ce se poartă. Eu vă întreb cum vreți să-i fac pe ai dumneavoastră.

— Credeți că doi nu ajung?

— Nu cred nimic. Vă trebuie pantalonii ca să-i purtați?

— Păi pentru ce altceva mai trebuie pantalonii?

— Asta nu mă privește. Dacă vă trebuie pantalonii ca să-i pur-

tați, atunci vă fac, deocamdată, doi craci. Să vi-i prind pe amindoi de pantaloni?

— Păi unde mai pot fi prinși?

— Unde vreți. Deviza noastră este satisfacerea oricărei dorințe a clientului. Dacă vreți, vi-i pot prinde și de haină.

Alexandra Țigus